velum q̄ ipsius secreta tegebat scis/sum est in duas partes a summo vs/q3 ad deorsum: vt reuelata facie my/steria iesu christi conspicerem⁹. qui/q3 emulatores moysi se iactant cum re vera ipsius capitales inimici exi/stant. vtpote doctrinam eius vt fal/sam respuentes. si enim veritas inq̄d moysi crederent de illo eniz ipse scri/psit. Unde ꝛ illō hiēronymi. proch dolor prouincie isti competere satis video ibi enim cespite terra fecundo dominici seminis. nunc autem sul/cis obruta in lolium auenasq3 dege/nerant ibi quodam sole iustitie chri/stus oriebatur. Nunc autem lucifer ille qui ceciderat supra sidera posu/it vexillum suum. Et sic respondendo ad predictam questionem cur de/us permittit tot hereses. vt supra di/ctum est. q̄ diuina prouidentia mul/tos diuersi erroris hereticos esse per/mittit. vt cum interrogant nos ea q̄ nescimus sic discutiamus pigriciam ꝛ diuinas scripturas cupiamus. ido enim apostolus ait. Oportet hereses esse vt qui probati sunt qui bene pos/sunt docere. Uel ideo deus permisit tot hereses vt constantia fideliuz eō probetur. Uel dicendum q̄ ista que in secretis dei consistunt non sunt a nobis inquirenda. iuxta illud eccle/siastes tertio. Altiora te ne quesieris ꝛ fortiora te ne scrutatus fueris. ꝛ in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Et postea subditur. Mul/tos enim supplantauit suspitio illo/ruz. ꝛ in vanitate detinuit sensus eo/rum. ꝛ ecclesiastes. septimo. Quid/ necesse est homini maiora sequete: cum ignoret quid inducat sibi in vi/ta sua. ꝛ post pauca nec plus sapias q̄ necesse est ne obstupescas.

Habemus etiam exempluz aposto/li. qui cum de predestinatione verba/ ageret ꝛ peruenisset ad illud. quare deus quosdam eligat alios autez re/probet. iuxta illō. Jacob dilexi esau autem odio habui. sapientissime in/tulit. O altitudo diuitiarum sapien/tie ꝛ scientie dei q̄ incomprehensibi/lia sunt iudicia eius ꝛ inuestigabiles vie eius. Et de eodem augustinus super Johan. in illo verbo. Nemo potest venire ad me nisi pater qui mi/sit me traxerit enm. Dicit quare hūc trahat noli inuestigare. si non vis er/rare. per idem respondet magister. se/cundo sententiarum. distincti. xxiij. Et sic concludendo dicendum q̄ se/creta dei abyssus multa.

Itez nota q̄ postq̄ illi sancti pa/tres qui predictas hereses conscripse/runt multe alie exorte sunt nouiter. Iuxta illud verbum saluatoris no/stri iesu christi. de quo. ℣. dictū est. q3 eo q̄ magis finis seculi appropin/quat eo magis hereses subcrescent: quod partim ex prelatorum negligē/tia prouenire suspicuum est. dormi/entibus enim hominib⁹ saluator in/quit inimicus homo superseminā/uit zizaniam.

Ex alio etiam hoc prouenit quoni/am post illa tempora quib⁹ illi san/cti doctores scripserunt: multi articu/li fuerunt per ecclesiam determinati q̄ sint contra fidem. Unde si quis modo affirmaret aliquem ipsorum pertinaciter heretic⁹ censeretur q̄ mi/nime contigisset ante determinatio/nem ecclesie. vt dicit sanct⁹ thomas i. parte. questi. xij. i). ar. iij).

Augustinus etiam in libro de heresi/bus commemorat aliquos catholi/cos tractatores qui de heresibus scri/pserunt diuersas earum species enu/merantes. ipse etiam ibidem plures nominatim exprimit ꝛ inter eas di/cit de illa prima heresi que orta est in/ter discipulos domini nostri iesu chri/sti. de qua supra dictum est. Naz cū christus predixisset: nisi manducaue/ritis carnem filij hominis ꝛ biberi/tis eius sanguinez non habebitis vi/tam in vobis. ꝛ subiunxit quedam alia iuxta hec. ꝛ illi qui tunc audie/runt dixerunt: durus est hic sermo ꝛ quis poterit euz audire. ꝛ ex illa die abierunt retro. Et vt dicit ibi nico/laus. non est intelligendum hoc de duodecim discipulis. vel septuaginta duobus discipulis. quia isti christo adheserunt. secm q̄ patet ex discur/su euangeliorū. vbi dicitur. sed mul/ti alij sequebantur ipsum ad audien/dum eius doctrinam. ꝛ de istis mul/ti retrocesserunt.

Item nota q̄ scire huiusmodi species ꝛ diuersitates heresum pro/dest ad hoc vt ex illis possit cogno/sci quid sit hereticus. vel quid faci/at hereticum. de quo dubio tantum est q̄ non sine difficultate cognosci/tur in aliquibus articulis. vt dicit au/gustinus in libro de heresibus. illud autem indubitatuz existat quod cū malum infinituz sit. vt pitagorici di/cunt teste philosopho. secundo ethi/corum. ꝛ per consequens infiniti er/rores possunt occurrere contra fidez ꝛ consequēter possent hereses in infi/nitum multiplicari.

Heresis alia grauis alia leuis. Nam aliqua possunt pertinere ad fi/dem dupliciter. vno modo directe ꝛ principaliter: sicut articuli fidei. Alio modo indirecte ꝛ secundario: sicut ea ex quibus sequitur corrup/tio alicuius articuli. ꝛ circa vtruq3 potest heresis esse eo modo quo est fides. Et sic concluditur q̄ heresis. alia grauis. alia leuis. vt vult. l. ij). C. de hereticis. ibi vel leui argumento. Et sic vacans augurijs: aut caracte/ribus non videtur in tantum pecca/re q̄ dicatur primo casu hereticus. s. stricto modo. secō tñ casu. scilz lar/go modo potest dici hereticus: sicut dicitur de simoniaco.

Item nota q̄ heresis ꝛ simonia equiparantur crimine lese maiestatis vt memoria defuncti damnari pos/sit. glo. institu. de here. qui ab intesta/to prosc. ℣. per cōtrarium. ꝛ j).

Item nota q̄ simoniaca pravi/tas largo modo dicitur heresis im/pia. i. questi. i. quisquis. c. cum lique/

at.⁊.ca.eos.

Item nota q̄ simoniaca heresis ortum habuit tempore apostolorum i.quest.i.fertur.

Item nota q̄ nullum peccatum est gravius heresi.xxxij.questio.vij. quid in omnib⁹.xxiiij.q.iij.quid autem.xxij.q.j.primū.

Item heresis dicitur atrox crimen.bal.in marga.v̄.heresis.

Item heresis dicitur crimen publicum.in spe.de teste.§.i.v̄.quid de portantibus.Et est crimen ecclesiasticum.vt.s̄.crimen.

Item heresis est tam enorme crimen q̄ post sanatum vulnus remanet cicatrix.de quo vide supra in littera crimen.

Item nota q̄ pro nullo alio q̄ p heresi papa potest conveniri.xl.dis. si papa.

Item heresis vt cancer dicitur serpere eo q̄ sua gravitate flagitiosissimum est.vt in prehabitis patet: eo maxime.quia iuxta apostolum.j.ad thimothe.j.dicit q̄ heresis vt cancer dicitur serpere. vnde resecanda est a principio ne paulatim intima cordis corrodat.⁊ spiritualem vitam adimat. Resecande quidem sunt putride carnes⁊ scabiosa ovis a canibus repellenda ne tota domus massa corpus ardeat corrumpatur⁊ putrescat intereat.

Unus in alexādria vna scintilla fuit.sed quia non statim oppressus est totus orbis eius flamma pollut⁹ est.

xxiiij.q.iij.resecande.

Heresis reddit hereticum omni catholico inferiorem.non solū quo ad forum intrinsecum.sed etiam extrinsecum.facit ad hoc quod notat.j.questi.vij.in.ca.secuti.⁊ in.c.paulus.vide.infra.pena.§. heresis reddit hereticum.

Item potest dici heresis ab herendo⁊ latine competit ei hoc nomen eo q̄ quis sue opinioni vehementer inheret per electionem.vt supra dictum est.

Et ex supradictis iustificari potest quod notat Innocē.de summa trinitate⁊ fide catholica. Ok si aliquis habens fidem catholicam implicite.quia credit quicquid ecclesia credit.sed falsum opinatur naturali ratione motus.vt quia patet maior vel prior sit filio.vel q̄ tres psone.sci licet.pater.et filius.⁊ spiritussanct⁹. sint tres res a seinuicem distincte et separate.⁊ distantes q̄ non est hereticus dummodo hunc errorem si mihi non defendat⁊ hoc ipsum credit quod credit sic ecclesiam credere⁊ suam opinionem fidei ecclesie supponit paratus se submittere iudicio ecclesie vbi ecclesia sciret contrarium sentire.

Sed heresis enim requirit pertinaciam.vt de summa trinitate in clementina vnica.§. porro.⁊ clementina vnica de vsuris.§.penultimo.⁊ licet talis excusetur huiusmodi ab heresi non tamen excusaretur a pec-

cato si errauit in his que scire tenebatur de pertinentibus ad fidem de quibus per sanctū Thomā secunda secunde.ar.v.quia⁊ ipsa ignorantia est peccatum in his que quis scire tenetur.vt.xxxviij.distin.qui ea.⁊ per philosophum tertio ethi.⁊ per magistrum scōa scōe.xxij.q.

Item sciendum q̄ heresis principaliter consistit in corde.scōm q̄ hylarius dicit: Intelligentie sensus in crimine est.sed secundario in ore.vn de Hieronymus dicit: q̄ ex verbis inordinate prolatis incurritur heresis.non quia heresis per se in his cōsistat.sed quia sunt occasio⁊ causa erroris.vt Thomas dicit ibi.adde et iam q̄ verba sunt signa earum que in anima sunt passionum.vt philosophus dicit: Non enim presumitur quis dicere quod ante animo nō cogitavit.vt.ff.de libe. lega.l.labeo.

Item nota q̄ nedum quis inciditin heresim verbo sed etiam facto vt tenet expresse lapus abbas⁊ antoni⁹ de butrio.⁊ Johānes de ymola.in clementi.i.de vsuris.dicentes q̄ si quis in verbis asserat pertinaciter exercere vsuras non esse peccatum. sed potius factis.puta inhumaniter tractando eos quibus mutuavit.vt simile quid agendo q̄ tunc signata sit eius opinio.ita q̄ dici possit ex h⁹ diffamatus. tunc procedi potent cōtra eum de heresi.xi.questio.iij.existimant.⁊.ca.non solum.vbi habetur q̄ non solum verbis sed etiam factis deum negamus.scōm eos ad h⁹ xxv.questi.i.violatores. vbi ait: proterue agunt aut loqui presumunt.vt in ca.accusatus.de hereticis.li.vj.§. ille quoq;.vbi ponuntur certi casus propter quos quis incidit in heresim licet facto⁊ opere nihil asserat.⁊ per consequens manifestus hereticus dici potest in quantum sunt signa infidelitatis.vt.i.v̄si.vide.s̄. ptrahēs.et s̄.facto.⁊.j.simonia.

Supradictum est q̄ heresis ab herendo dicitur.⁊ sic dicendum q̄ finis proxim⁹ heresis est adherere falsse sententie.scōm Thomam secunda secunde.questi.xj.ar.iiij.⁊ intelligendum est hoc si pertinaciter repugnat scōm calde.consilio quarto sub titu. de hereticis.

Nota q̄ presumptio sensus propria via est ad heresim.xxiiij.questi. iij.quid autem.Et qui in expositione sacre scripture locum.tempus.psonam non attendit de facili in errorem labirinthū cadit.xxix.distincti. sciendum.

Inventor heresis⁊ imitator pari damnatione plectūtur.xxiiij.questio.i.ca.i.

Ad quem spectet iudicare de heresi.vide.j.iudicare.§. ad quem spectet.⁊.j.procedere.

Que differentia sit inter heresim⁊ scisma. Et dicendum q̄ est ista. scilicet q̄ heresis est in peruersa doctrina.⁊ scisma in separatione ab ecclesia.vt habetur.xxiiij.questi.iij. in

ter scisma Et de hac differentia vide magis late.j.scisma.

Sed heresis est species infidelitatis.sanctus thomas scda sc̃e.quest.xj.ar.i.

Item nota ꝙ quedaz heresis fuit orta inter quosdam dicentes ꝙ natus ex baptisato non erat necessario baptisandus.de quo de consacratione distin.iiij.si baptisat. ⁊ ibi archi. vide.s̃.baptismus.

De heresibus iudeorũ

Isidorus in ethimol. libro.viij. ca.iiij.sic dicit. Judei confessores interpretantur. multos enim ex his sequitur confessio.quos antea perfidia possidebat. Hebrei transito res dicuntur quo nomine admonentur vt de peioribus ad meliora transeant. ⁊ pristinos errores reliquant.

Pharisei ⁊ Saducei.inter se cõtrarij sunt. Nam pharisei ex hebreo in latino interpretatur diuisi. eo ꝙ traditionum ⁊ obseruationum suarum.quas illi deutoraseis vocant iustitiam preferunt. vnde ⁊ diuisi vocantur a populo quasi per iustitiam

Saducei.interpretantur iusti.vẽdicant enim sibi quod non sunt corporis resurrectionem negant. ⁊ animam interire cum corpore predicãt Nij quinqz tamen libros legis recipiunt.prophetarum vaticinia respuunt. Esneidi.dicũt ipz esse christũ qui docuit illos omnem abstinentiam. Borbonei.dicunt ipsum esse christum qui docuit illos in omni re sabbatizare. Benistei.dicuntur eo ꝙ de genere abrae esse se gloriãtur Nam cum in babiloniã venisset populus dei pleriqz relinquentes vxores suas babylonicis mulieribus adheserunt. Quidam autez israeliticis tantum coniugijs contenti vel ex eis geniti.dum reuersi essent de babylonia diuiserunt se ab omni populo et assumpserunt sibi hoc nomen iactãtie. Meristici. appellati eo ꝙ separent scripturas non credẽtes omnib⁹ prophetis dicentes:alijs ⁊ alijs spiritibus alios prophetasse. meris enim grece.latine pars dicitur.

Samarite .dicti eo ꝙ legem solã custodiant.Nam prophetas non recipiunt. Nimerobaptiste. eo ꝙ quotidie vestimẽta sua ⁊ corpora lauent.Nec isidorus.vbi supra tractãdo de heresi.

Hereticus. Thiso.s̃.ò hersi q̃d sit heresis ⁊ vnde dicatur ⁊ quot sũt species heresis.Nunc autem videndum est quid sit hereticus. ⁊ que faciant hereticum. ⁊ vnde dicatur hereticus ⁊ quibus assimilentur hereticis. Et primo hereticj appellantur qui non sunt membrum ecclesie sancte catholice. ⁊ qui sanctam cõmunionem in sancta catholica ecclesia a sacerdotibus non recipiunt ⁊ priuilegia catholica tantummodo conceduntur nõ hereticis:nisi fuerint reuersi ad fidem.de hoc.C.de hereti.l iij. ⁊ C.ò iudeis.l.fi.inno.i.c.ex lris

de priuilegijs.

Item hereticus est qui vl̃ leui argumento a iudicio catholice religionis ⁊ tramite detectus fuerit deuiare.vt.C.de hereticis.l.ij. vel qui nõ est membrum fidei catholice ecclesie vel qui est diuersarum heresuz.vt in autenl̃.de priuilegijs dot.collꝫ.viij. vel qui non credit scdm ꝙ predicãt quattuor concilia.vt.C.de hereticis l.quecunqz.

Sed hereticus dicitur ab heuroume ꝙ est opto seu eligo. vnde etiam a pheresis que apd nostros ablatio dicitur. ⁊ dieresis que est diuisio ⁊ sine resis que est diuisoruz coniunctio dicitur itaqz heresis opatio siue electio. Eligunt enim hereticj sectaz speciales ⁊ catholice religioni contrariam vel diuersaz. Cicero in paradoxis estqz in ea heresi que nullum sequitur florẽ orationis.

Hereticorum autem quidaz predicant turpiora ⁊ in maximo sũt errore.vt manichei.samaritani.borborite.pagani.montaniste.taseodrogi. ⁊ orphite.quibus omnibus omnis legittimus actus interdicendus est. vt.C.de hereticis.l. quecunqz. ⁊.l. quoniam multi.f.ideireo. ⁊ cũ alijs hominibus nihil ex legibus vel moribus habent cõmune ⁊ omnino tamen rei lese maiestatis tenentur.vt ĩ l.manicheos.C.eo.ti.

Manichei sunt qui christuz dicunt nõ esse.vt dicit glo.i.dicte.l.manicheos. ⁊ steterunt a quodam persa qui vocatus est Manes.hic duas naturas ⁊ duas substantias introduxit.idest bonam ⁊ malam. ⁊ animas ex deo quasi ex aliquo põte manare asseruit testamentum vetus respuunt:nouum ex parte recipiunt. ita dicit.xxiiij.q.iij.c.quidaz.vbi varie secte hereticorũ. ⁊ in.l.arriani.C. de hereticis.vide.s̃.heresis.f.diuersitatem.

Itẽ hereticus cõmuniter est qui de fide falsam opinionez inuenit vel inuentaz sequitur. vt.xxiiij.q.i. hec est fides. ⁊.xxiiij.q.iij.hereticus.vide.j.ista littera.f.iaz supradictũ est.

Itez hereticus est qui circa fidẽ dubius est. ⁊ quicunqz in fide dubitauerit friuola adhesione hereticus censetur.vt extra eo.ca.i. Et intelligẽ duz est esse dubium in fide euz qui indeterminate in dubio persistit.secd de illo qui tentatur de fide euz dolore cordis.

Itez hereticus est ille qui male sentit de sacramentis ecclesie.scilicet aliter sentiendo de baptismo peccatoruz.confessione.eucharistia. matrimonio. ⁊ de reliquis sacramentis. ꝙ predicat ⁊ obseruat sacrosancta romana ecclesia.vt in.c.ad abolendam.extra eodẽ.

Itez hereticus est qui aliter scripturaz sacraz intelligit ꝙ sensus spiritussancti flagitat a quo scripta est. licet ab ecclesia non recesserit. xxiiij. q.iij.heresis. ⁊.xxviij.distin.Quis. ⁊ xxvij.distin.vino.

Item etiam prophetico habetur qui scienter hereticum non reuocat.

vt in.c.ij.de hereticis.

Item hereticus est qui precisus est ab vnitate ecclesie.iiij.q.iij.ca.i. ⁊ sequenti.

Item hereticus est qui in vnā hereſiz damnataz incidit.xxiiij.quest.i. acatius.

Item hereticus est non qui errat sed qui erroꝛem contumaciter defendit.xxiiij.q.iij.qui in ecclesia.

Item hereticus est qui aduersus romanam ecclesiam ⁊ eius dignitatem a domino traditam auferre conatur.vt.xxij.distin.omnes.vbi dicitur.qui romane ecclesie preuilegium ab ipso omnium summo ecclesiarū capite traditū auferre conatur proculdubio in hereſiz labitur.

Item ille dicitur hereticus qui in dubijs pertinentibus ad salutez anime non vult acquiescere declarationi domini pape.xxiij.questione.i. hec est fides.

Item sentiens aliquid contra fidem.licet illud oꝛe non exprimat.hereticus est.glo.de sum.trinitate.ca.i. li.vj.in glo.fi.

Item hereticus iudicabitur quo ad ecclesiam qui verba vel facta hereticа dixerit vel fecerit.ar.C.de iureiuran.l.si conuictij.⁊ eodez ti.ca.ij. li.vj.de hereticis. ad abolendam.S. presenti.⁊.c.excōmunicamus.xxiij. quest.v.si vos.vide.s.contrabens.et .j.ista littera.S.supra.

Item hereticus iudicatur quicūqz dicit non esse peccatuz id quod est contra preceptuz dei.tho.in quolibeto.tertio.ar.xij.

Item qui contradicit decretis decretalibus epistolis summoꝝ pōtificuz hereticus est.vt.xx.distin.de libellis.in fi.⁊ Andre.de pserua.in aut.gazaros.et nota.xxiiij.q.iij.S.ja nō.⁊ de hereti.c.iij.et eodem ti.clemen.iij.⁊ in.ca.accusatus.S.i.de hereticis.li.vj.

Si enī violatoꝛ canonum ⁊ dogmatum dicitur blasphemus ⁊ hereticus.vt dictum est multomagis est hereticus qui falsum asserit de deoꝛ cuius dono canones editi sunt ⁊ reuelati.vt.xxv.q.i.violatoꝛes.

Item considerandū q̄ licet pluribus modis quis dicatur hereticus vt.s.tamen stricto modo dicitur heretic⁹.qui aliter sentit de articulis fidei q̄ romana ecclesia.vt in.c.accusatus.de hereticis.li.vj.S.i.vnde clarius et breuius ponit glo.in clemen. i.de vsuris.q̄ non soluz est hereticus qui male sentit de articulis fidei vel sacramentis ecclesie.sed etiaz qui peruersuz habet dogma vel gignit nouas opiniones falsas.vel iam inductas falsas opiniōes sequitur.vt habetur de hereticis.ad abolendam.et xxiiij.q.iij.c.inter heresim ⁊ scisma. ⁊ ti.hereticus.et ita tenent docto.in allegata clemen.

Item hereticus est qui non recipit quattuoꝛ concilia que habentur xv.dis.canones.

Item qui aduersatur fidei catholice etiā si ex leui argumēto h⁹ erraret

Item qui in octoginta sectis seu modis positis in dicto.ca.quidam. xxiiij.quest.iij.Unde in quacūqz hereſi aliquid crederetur vel fieret qō esset contra articulos fidei.vel sacramenta ecclesie.vel impugnaretur catholica fides aliter q̄ et sicut romana ecclesia credit ⁊ tenet.vel si in hereſi illa:facto vel dicto incideretur. vel in alijs hereſib⁹.tales heretici dicuntur ⁊ perdunt bona.vt.s dictuz est.Et ita tenet hostien⁹.in summa de hereticis.S.qua pena.⁊ Andeas de pser.in aut.gazaros.

Item hereticum est dicere hominem esse impeccabilem.scōm abbatem sicu.de hereticis.in clemen.multoꝝm.in conclusionibus glosarum Item cum in hac vita nō potest haberi perfectissima charitas.dicere cōtrarium hereticum est.

Item osculum mulieris ex causa libidinosa.est peccatum mortale ⁊ dicere contrarium est hereticum. per eundem abbatem.si.in conclusionibus glosarum.clemen.ad nostrū de hereticis.

Item dicere q̄ peccatoꝛ non potest saluari quantumcūqz peniteat dicitur hereticus.Sic etiam dicēs q̄ rome vel alibi non admittuntur per ecclesiam.vel q̄ peccata non dimittuntur:nisi a solo deo.eodez modo est hereticus.scōm oldral.in consilio.cclxxj.

Item heretici sunt qui quod prauе sapiunt contumaciter defendunt vt in.ca.qui in ecclesia.xxiiij.q.iij. et sanctus tho.secunda secunde.q.xj. ar.secundo.

Item ex solo dicto potest quis reputari hereticus.xxiiij.quest.i.hec est fides.

Un dicens pertinaciter nullo casu licere iurare sit hereticus.videtur q̄ sic.vt.xxij.q.i.nō est.in gl.de hereticis.c.excōmunicamus.S.vltimo. nota glo.de restituti.spolia.c.olim. ⁊ nota.in.c.ad abolendam.S.si quis de hereticis.

Dicere spiritumsanctum nō procedere a filio.sicut greci tenebant hereticum est.quia spiritussanctus missus ē a patre⁊ a filio⁊ a seipso q̄ autem a patre. patet Johannis .xiiij. paraclytus autem spiritussanct⁹ quē mittet pater .nē.q̄ autem a filio.patet Johannis.xvj.Si autem abiero mittam eum ad vos.q̄ autem seipsum miserit.patet Johānis.xvj.cū autem venerit ille spiritus veritatis. nē.⁊ hanc opinionem tenent greci⁊ tales propter incredulitatem fracti sunt a coꝛpoꝛe ecclesie. vt dicitur ad Romanos.xj.⁊ etiam tenent q̄ possunt habere vxoꝛes ⁊ conficiunt sacramentum altaris in fermentato.

Utrum pertinaciter affirmare redemptoꝛem nostrum ⁊ dominū nostrum iesum christum eiusqz apostolos in speciali non habuisse aliquid: nec in cōmuni sit hereticum.⁊ respōdetur q̄ est hereticum.vt habetur in quadam extrauaganti Johannis. xxij.que incipit.Cum inter nonnul

Item hereticuz est crede[illegible]los. re aliquid diuinum preter deum vel

q̄ aliud possit fieriv̄ mutari ab alio q̄ a deo q̄ est creator oim. vt patz in simbolo. credo in deū. ⁊ in. io. c. i. ⁊ patet. xxv. q. v. c. epi. et. c. quicunqz

Itē ptinaciter asserere q̄ ania si mul cū corpore moriat̄. vel q̄ homines viuāt ⁊ gubernent̄ p̄ ꝓstellationes superiores. vel q̄ non sit paradisus nec infernus. vel q̄ incestus non sit peccatū. talia sicut ista sapiūt heresim manifeste. scōm fredericuz de senis. in cōsilio. cccl v. al's. cccliii). qō incipit Reuerendo in christo patri. Nam credendum est eum qui talia pluries pertiaciter asseruit corde gessisse ⁊ credidisse. Quia nemo existimandus est dicere q̄ mente nō cogitauit. xxi). q. v. humane aures. ff. de suppelle. lega. l. labeo. al's legata. q̄p pterea hereticus est censendus talia proferens ⁊ eius bona a die cōmissi crimis sunt ipso iure confiscata. ſm eum vbi multa iura ad hoc allegantem. Nam per verba enim que q̄s loquitur suam fidem p̄fitetur scōz beatum tho. scōa scōe. q. x). ar. i). circa

An dicens q̄ beata /medium. virgo maria non est in celo ⁊ q̄ non fuit ibi assumpta sit hereticus. ⁊ dicendum q̄ sic. eo q̄ non tenet qō tenet ecclesia. Nam hodie est cōmunis opinio merito approbata p̄ ecclesiā ⁊ doctores q̄ fuit assumpta in celuz de quo vide. s. assumptio.

An intendens auguriis ⁊ caracteribus dicatur hereticus. ⁊ dicenduz q̄ directe non dicitur hereticus: nec etiam stricto modo. sed largo modo ⁊ indirecte bene potest dici hereticus. ⁊ est leuis heresis. vt vult. l. i). C. de hereticis. ibi vel leui argumento. de quo. s. heresis.

Beatissima virgo maria non solum fuit genitrix hominis sed dei. e contrarium asserens est hereticuz sicut hestorius. qui fuit damnatus in cōsi. constantinopolitano. xxv). dis. vi.

An sit hereticus qui inquisitori alicuid precipienti non credit. vide. i. p tinaciter. Item pertinaciter.

An pertinaciter asserens q̄ deime non sint soluende sit hereticus. vide. i. ptinax. vel ptinaciter.

An dicens imperatorem nō habere monarchiam orbis censeat hereticus. ⁊ dicendū q̄ sic. scōm bar. in l. hostes. ff. de capti. secus de iure canonico. ꝓtrarium habet̄ p̄ quandā ext. bonifacij). octaui. que incipit. vnam sanctam.

Quis dicatur hereticus. glo. ⁊ docto. in. c. firmiter de sum. trī. archi. i c. i). de hereti. li. vi). gl. ple. xxiii). q. iii. illi qui. archi. ea. cau. et. q. heresis. bostien. in sum. de hereti. ſ i. glo. xxiii). q. i. que dignior. ibi vide.

Jam supradictum est quid est hereticus. nunc prosequēdo quid sit hereticus ⁊ quid faciat hereticū ad hoc respondet magister. iii). sentē. dis. xiii) inducendo varias sanctorum sniias. Ait enim hilarius. steterūt plures q̄ celestium verborum simplicitatē nō veritatem ipsius absolutionez susciperent aliter interpretantes q̄ dictorum virtus postularet de intelligētia

heresis non de scriptura est ⁊ sensus nō sermo sit crimē. idē intelligentie sensus in crie est. Hiero. dicit q̄ ex vbis inordinate prolatis incurrit̄ heresis. vt. s. dictū est. Augus. diffiniens q̄d sit hereticus ait. hereticus est q̄ pro alicuius tēporalis cōmodi ⁊ maxie vane glorie p̄cipatusqz sui gr̄a falsas ac nouas opiniones gignit vel sequitur. Gregorius sup ezechielē q̄ in expositione sacri eloquij ⁊ auditoribus placeat aliq̄d fingit sua vba loquit̄. non dei. q̄ autē in vbis dñicis aliter q̄ bis q̄ptulit ⁊ senserit si sub alio intellectu. tñ ad edificationē tēdit. dñi sunt vba que dicit hec ille. Int̄ istas autē diffinitiones illa augusti. videt̄ esse prestantior ⁊ hāc secut̄ est gratian. xxiii). q. ii). hereticus. ⁊ glo. in clementi. vnica. de vsuris. sanct̄ tho. iii) sen. dis. xii). ar. ii). dicit. q̄ hereticus dicitur q̄ a fide diuis̄ est. ⁊ hoc facit ex q̄dā electiōe. vt. s. dictū est. ⁊. i). dicet̄

Itē ad hoc vt ex supradictis possit cōprehendi. quot modis dicat̄ q̄s hereticus. in summa narrabo oēs sup̄ dictos modos ⁊ alios subij ciāp quo nō. glo. xxiii). q. ii). in. c. illi q̄ pegrios in ſ q̄a vo. sup pte. ⁊ heresiz. q̄ sic dicit ad lr̄am. vario modo dr̄ hereticus. vno modo q̄cunqz est dubius in fide. vt ex. de hereti. dubius. secdo modo ois simoniacus. vt. i. q. i. q̄squis. tertio modo ois p̄cisus ab ecclia. scōm q̄ excōmunicat̄ dr̄ hereticus. vt. iii). q. i. ca. i). quarto modo ois q̄ male interpta tur sacrā scripturaz. vt. i. eo. heresis. quito modo q̄ nouā opinionē inue/

nit. vt. i. eo. hereticus. sexto modo q̄ vult auferre p̄uilegiū romane ecclie. vt. xxi). dis. omnes. septimo q̄ transgreditur p̄cepta apostolice sedis. vt xix. dis. nulli. Itē quandoqz large dicitur hereticus q̄ non tenet articulos fidei. ⁊ scōm hoc iudeus vel paganus vel gentilis sunt hereticī. ⁊ scōm hoc nō ois hereticus est excōicatus. Itē stricto modo dr̄ hereticus ois q̄ est remotus ab ecclesia. ⁊ scōm hoc ois hereticus est excōmunicat̄. vt ex. de hereticis. ad abolendā. Et sic mltis modis sumitur hereticus in iure cū hereticoz sint multa genera. vt. s. dictū est ⁊ vt melius memorie cōmendent̄. iterum explanabo. nā vno modo dicit hereticus is qui male sentit: aut docet de fide videlicet ō corpore christi. de baptismate. ō confessiōe petōz. de mrimonio vel de alijs sacramētis ecclesie. Et generaliter qui de aliquo p̄dicto vl̄ de articulis fidei aliter predicat: docet vl̄ sentit q̄ sacra sancta romana ecclia doceat ⁊ sequatur ⁊ talis hereticus dr̄. vt ex. de sum. trī. ⁊ fide catho. c. i. ⁊. i). ⁊ de hereti. ad abolēdam. in p̄n. ⁊ xxiii). q. i. hec est fides. ⁊ ibidē ex. de vbo. sig. sup q̄busdaz. in p̄n. Nam ois censetur hereticus his q̄ non tenet qō docet ⁊ seq̄tur sancta romana ecclesia. vt. x). q. c. fi. ⁊ c. nolite. ex. de sum. trī. c. i. li. vi). ⁊ facit qō nō. bar. extra in glo. magna super Rca vbi articuli fidei qui habentur in simbolo. credo in deū. serioſe numerantur. de q̄bus articulis habetur etiam in psal. Quicūqz vult. quem

composuit athanasius.

Sed antecꝫ ad vlteriora ꝓcedã q̃ ro vtrũ si his q̃ deꝑhendit errare di/cat se inductũ ꝑ iuris ignorantiã an excusetur.ꝛ respõdendũ vt.s.tactũ est in parte excusari.

Secundo modo dr hereticꝰ his q̃ falsum de fide catholica gignit vl se quit opinionẽ.vt.s.dictũ est ista lit/tera heresis.ꝛ vt habetur.xxiij.q.iij heresis.ꝛc.hereticus.cum sequenti.

Tertio modo dr hereticus qui sa eram scripturã aliter intelligit q̃ spi rituscꝰ flagitat ꝛ sic errat ī expo sitione sacra.vt.s.dictũ est.ꝛ habet. xxiij.q.iij.herf.ꝛ.xxxvij.dis.relatũ/

Quarto modo dr here /etĩ se. ticus q̃ ex ꝓcepto romane ecclie vel summi põtificis trãsgredit ꝓcepta sedis aplice ꝛ ea ꝓcepit obſuare.ꝛ etiã q̃ despicit ꝛ negligit ſuare decre tales.q̃s videat cõtẽpnere claues.vt ff.de libell.ꝛ.xix.dis.nulli.

Quito mõ dr hereticus q̃ puertit sacramẽta ecclie.vt est simoniacus.q̃ vendit beneficia ꝛ emit ecclĩastica sa cramenta.i.q.i.eo q̃ pecuniã.v.q.i. scilz.i.q.vltima .patet

Sexto modo dr hereticꝰ ois qui/cũq3 ab vnitate catholice fidei ꝛ cõ munione fideliũ est diuisꝰ.iiij.q.i.q̃ aũt.vj.q.i.deniq3.i p̃n.Largo mo/do ois iudeꝰ gẽtil ꝛ scismaticꝰ est he/

Septimo mõ dr here /reticus. ticus is q̃ dubitat de fide catholica. vt ex.de hereti.c.i.nã ad hoc vt cen/seamur fideles debemꝰ firmit crede/re ꝛ simpliciter ꝓfiteri fidẽ catholicã vt ex.de sum.tri.c.firmit.ꝛ ex.eo.ti. c.fideli.li.vj.Et ad hoc accedit alia ratio q̃ dubiꝰ in fide infidel est.vt.s. dubiꝰ.nã dubitãs non est ī fide.ꝛ q̃ non est in fide est ꝑ fidẽ.vt.C.de iu deis.l.catholicoꝝ.ꝛ de sum.trini.c. firmiter.ꝛ ibi de hoc nõ.

Octauo modo dr hereticꝰ qui ro/mane ecclesie p̃uilegiũ ab ipso sum/mo ecclesiarũ capite conatur aufer/re.xxij.dis.c.i.

Nono mõ dr hereticꝰ is qui non recipit nec credit id q̃ p̃dicat ꝛ do/cet sancta mater ecclia.ꝛ q̃ nõ tenet quattuor sancta ꝓcilia.C.de hereti. l.quicũq3.ꝛ.xv.dis.canones.

Decimo dr hereticꝰ largo modo. ois qui est precisus ab ecclesia.ꝛ ſm hoc excõicatus dr hereticꝰ.vt.iiij.q.i c.secundum.ꝛ.c.q̃ autem.

De his varijs modis hereticorum3 nõ.xxiij.q.iij.illi.ſ.qa vo hereticus. in glo.vario modo.ꝛ nõ.bar.i.c.fir/miter.nõ.gof.in sum.eo.ti.ar.ebi.eo.

Sed cõprehenden /ti.c.ij.li.vj. do stricto modo ꝛ gñaliter oẽs q̃ in cidũt in errorẽ sub vna quasi diffini/tione p̃nt dici q̃ hereticꝰ sunt illi qui a recto tramite ꝛ a iudicio catholice fidei detecti fuerũt deuiare.C.de he

Cassis supradictis /reti.l.ij.i fi. queritur.nunq̃d p̃missa oia extendã tur etiam ad iudeos paganos genti/les similes q̃ etiam vt hereticꝰ deuiãt a ritu catholice fidei .ꝛ non tenẽt id q̃ tenet sancta mater ecclesia.Et ꝓ pter hoc videt q̃ inq̃sitores possunt se intromittere ꝺ hereticis reducẽdis

cum eoꝝ potestas extendatur cõtra hereticos ꝛ isti omnes sunt hereticꝰ. vt patet ex p̃missis.Sed tñ dicendũ q̃ supradicta.ꝛ.j.dicenda intelligun tur de christianis baptisatis ꝛ iam al ligatis fidei ꝛ postea errantibꝰ.vt de hereti.li.vj.c.ꝓtra christianos.ꝛ.C. ne san.bap.ꝓ totũ.ꝛ.C.de aposta.ꝓ totũ.ꝛ adde qꝺ p̃dicit post oldral. ꝑsilio.xxxvj.ꝛ ꝓ calde.cõsi.ij.ꝛ.iij. sub titu.de iudeis.Nã alij nõ bapti/sati.sunt extra ecclesiã .ꝛ ecclesia nõ intromittit se de eoꝝ reductione nisi verbis ꝛ blandicijs.xlv.dis.qui since ra.ꝛ.c.licet.Nã alligati fidei catholi ce ꝛ baptisati cogendi sunt ipsam fi dem colere ꝛ ſuare.vt.s.cogi.Nõ al ligati vo nõ sunt cogẽdi.vt ex.de ba ptis.c.maiores.ſ.sunt autẽ.v. sed op ponitur.Imo dicit canõ q̃ sicut ho mo libero arbitrio perijt.ita libo ar/bitrio quertatur.xxxv.dis.c.ꝺ iudeis ꝛ si.hec dicũt intelligi iura.extra de diuor.c.i.gaudemꝰ.ad qꝺ ex.eo.ti.ꝺ hereti.li.vj.c.ꝑ christianos.facit qꝺ ſ.dicetur.an ꝛ ex qua causa possit ꝓ cedi contra iudeos.

Secte aũt illoꝝ qui stricto modo ꝛ proprie dicunt hereticꝰ.sunt infini te ꝛ tot quot sunt errores in quos in cidũt.vt dictũ est satis late.s.tractã/do de hereſi.Tñ sciendũ q̃ incidẽtes in antiquos errores denoiant varijs vocabulis.Nã quidã assumũt a suo propo autore erroris.vt sunt Bona/tiste Eustichini.ꝛ sikes . Quidã alij assumũt suas diriuatiões a sua cau/sa seu falsa opinione sui erroris vt ara biste.tuciani.acephaliste ꝛ sikes.q̃ tñ sub appellatione hereticoꝝ cõprehẽ dunt.vt.s.demõstrant.i.c.qdã.xx/

Nota q̃ hereticꝰ dici /iij.q.iij. tur q̃ fidẽ christi ꝓfitet.sed eius do/gma corrũpit.tho.sẽda sẽde.ar.i.cir/ca mediũ.ꝛ.xxiij.q.iij.q̃ in ecclesia. ꝛ.xxv.q.v.violatores. vbi dicit q̃ si aliq̃d ꝓterue agit aut loqui p̃sumit ꝓtra canones aut facere volentibus sponte ꝓsentit ꝺr blasphemari spiri/tussanctꝰ.de hoc vide.s.blasphemia

Supra ista littera in.j.ſ.dictum est q̃ hereticꝰ iudicabit quo ad eccle/siam q̃ vba vel facta hereticа dixerit sed imprope simoniacꝰ ꝺr hereticus vt.i.q.i.q̃s.idem est casus notant in sũ.ꝓfes.li.i.ti.v.q.i. Et etiã lz nõ dicat verbo ea q̃ sunt hereticа.facto tamẽ pt asserere ꝛ iudicabit hereticꝰ ad qꝺ facit qꝺ scripsit tho.in.iiij.dis. xiij.ar.xv.post mediũ dicẽs q̃ simo/niaci exp̃sse nõ errant in fide.tñ quã doq3 ꝑ similitudinẽ dicunt hereticі. q̃a sicut hereticꝰ dicit q̃ ꝓtta fidẽ sen tit.ita simoniacꝰ opatur ac si cõtra fi dem sentiret dũ p̃cio sacramẽta vult adipisci vel dare.ac si existiaret pos se donũ spũssancti pecunia possideri ſm eum.nã plus vel tãtũ valet renũ ciatio que fit ipso facto sicut verbo. vt nõ.de his que fi.a maio.par.ca.c. ex ore.ꝛ de vi.ꝛ honest.cle.c.fi.ꝛ.ff. de legibus.l.de qbus.circa fi.ꝛ plus est factis demõstrare q̃ vbis dicere. vt nõ.de apel.dilecti fili.lo.i.vnde li cet quis verbo non dicat simoniam non esse peccatũ.tamen exquo facit

opere aut facto idem est ⁊ etiã plus mãifestat. ⁊ sicut potest poni exemplũ in crimine lese maiestatis magis ꝗs manifestat. ꝓditor vt cõmittere illud crimen facto ꝙ̃ qñ cõspiratione vel verbo illud crimen tractat. cõt ꝓncipẽ vel imperatorẽ. vt in. l. quisqs C. ad. l. iuli maiest. que est canonizata. vj. q. i. ⁊ incipit. si ꝗs eũ militibus Et licet simoniaci nõ sint proprie et per se loquẽdo heretici. eo ꝙ habeãt aliquam falsam opinionẽ. tñ dicuntur ꝑ similitudinẽ act⁹. ꝺa sic operãtur. acsi existimarẽt donũ spũssancti peccunia posse possideri vt dictũ est que existimatio esset hereticа. vt gregorius in registro dicit. cuz omnis auaricia sit idolorũ seruitus. quisqz si hanc in ecclesiasticis dignitatib⁹ vandis nõ cauet infidelitatis proditioni subiacetur etiam si fidẽ quaz negligit tenere videatur scõm tho. i. iiij. dis. xxv. ar. x. cũ heretic⁹ sit infidelis. vt ibi. in ar. ⁊ scõa scõe. q. lxxxv. arti. i. i ꝓncipio post medium.

Ex quibus supra tactis querit an si aliquis ꝓtrahat legittime mrimoniũ cum berta ꝑ verba de presenti ⁊ postea illa vinente ꝓtrahit ꝓpria auctoritate cum alia. an inq̃sitor possit sic ꝓtra talem ꝓtrahentẽ inq̃rere qualiter sentiat de sacramento matrimonij. Et respondetur ꝙ sic scõm dñm post lapũ. in. c. accusatus. de hereti. li. vj. i. ſ. sane. ⁊ dicit ibi ꝙ ita fuit consultũ. Nã facere dicitur iste cõtra sacramẽtũ matrimonij qõ habet de substantia ꝙ ꝗsquis retineat vitã indiuiduam cum illa cũ qua contrahit. vt in. c. fi. ō condi. appo. quare cõtrahendo cũ duab⁹ viuentibus committit ꝓtra illud sacramẽtũ scõm dominicũ ibi. vbi bal. in. l. nemo clerici C. de sacrosan. eccle. dicit. ꝙ si ꝑsessus egreditur de monasterio ⁊ accipit vxorem de facto palam ꝙ est hereticus cum faciat contra sacramentuz matrimonij. ⁊ potest inq̃sitor eũ punire de hereſi si velit errorẽ suũ ꝑtinaciter defendere allegãdo ꝙ sit licitũ illud qõ fecit. vt ibi. vel proterue agit. vt. ſ. ⁊ per consequens licet nõ dicat verbo hoc non esse ꝓtra sacramentum. vel non esse peccatũ. tamẽ facto hoc asserit. ad hoc facit dictuz tho. i. iiij. dis. xiij. ar. xv. supra allegatum in ꝑcedẽti ſ. circa simoniaticos ⁊ oia alia in dicto ſ. allegata. de hoc vide plene. ſ. in littera ꝓtrahens. vi ō. ſ. contrahens ſ. primo.

Ad hoc vt meliorem noticiã habeamus quid sit hereticus. videndũ est vnde dicatur hereticus. ⁊ pri⁹ oportet cognoscere vnde nomen hereticі descendat. vnde. ff. de iusti. ⁊ iure. l. i. in princi. dicendũ ꝙ nomen hereticі descendit seu dicitur hereticus scõm quosdaz ab erro ⁊ recto. quasi sit cõpositum ex erro ⁊ recto. vnde hereticus. id est errans a recto. siue a rectitudine fidei catholice. Hic est ꝙ hereticus dicitur qui etiaz leui argumẽto a ritu catholice fidei noscitur deuiare.

Alij dicũt ꝙ hereticus /uiare. dicitur ab arciscor arciscoris ꝙ idem est ꝙ diuido. vnde hereticus. id est diuisus. vt. ſ. hereſis dictum est.

Alij dicũt ꝙ hereticus dicitur ab hereo heres: siue adhereo adheres. ⁊ error. vnde hereticus siue herens vel adherens errori. quia error per se nõ facit hereticum. sed adherere errori. vt supra. ⁊ j. patebit. Et cũ omnes iste opiniones ⁊ supradicte tendũt ad vnuz finem veritatis. ⁊ ideo qõlibet potest teneri ⁊ quantũcunqz teneam⁹ semper est dicendum ꝙ nomen hereticі exinde descendit. vt plene. ſ. tactũ ẽ.

Quot modis quis dicatur hereticus. i summa habetur. gl. xxiiij. q. iij. ſ. quia vo. super vbo heresim. ⁊. c. illi. ſ. quare vo hereticus. super verbo vario modo.

Quid proprie faciat hereticum ⁊ dicendũ ꝙ duo faciũt hereticũ. scilz error in ratione. ⁊ pertinacia in voluntate. vt de sum. tri. ⁊ fide ca. in cle. i. ſ. porro. ⁊ in cle. i. ſ. fi. de vsuris. ⁊ hoc est qõ dicit dñs cardi. in dicta cle. i. de summa trini. ꝙ errans per simplicitatem nullo modo potest dici hereticus. ꝑ ꝙsequens nec excõmunicat⁹ ꝑ verbuz pertinaciter positum. in. c. clemen. nam q̃ per simplicitatem erratnon pertinaciter credit. imo talis posset mereri. vide. ſ. error. ⁊. xxiiij. q. iij. dixit apls. ⁊ qõ ibi nõ. archi. zenze. in exuagan. Jo. xxij. que incipit: cum inter nonnullis. Maz scõm pe. ad rationẽ hereticі duo ꝓcurrũt. scilicet vnũ est in ratione hereſis. s. initiũ scilicz error circa credẽda. vt patet in sum. confes. eo. ti. q. i. vbi ponãt ista ⁊ aliud est considerandũ ꝙ est in voluntate ꝙ est hereſis cõplementũ. vt quia pertinaciter a fide deuiat ⁊ tal⁹ proprie dicitur hereticus. concor. tho. in. iiij. addens ꝙ si ꝗs erret in his ad que non tenetur explicite credendũ. non est hereticus. vt si quis putaret iacob fuisse patrem abrae. ⁊ huiusmodi. ⁊ cum cognoscit hec esse cõtra veritatem fidei ⁊ scripture credit ei. Similiter ⁊ circa ea de quibus inter doctores sunt diuerse opiniones donec per ecclesiam determinatũ sit. vt idẽ tho. ponit in ꝑma parte. q. xxxi.

Unde non est hereticus qui sententie siue erroris non pertinacit adheret. Et nõ sua audacia sed alieno seducitur errore. vt. xxiiij. q. iij. dixit apostolus. Hoc tamen intelligẽdũ est si cauta solicitudine querit veritatem paratus corrigi dum inuenerit. vt habetur in dicto. c. dixit apostol⁹ vbi sic dicit littera. hereticum hominem post primam ⁊ secundã correctionem de vita. quia subuersus est huiusmodi. ⁊ peccat i se metipso dãnatus. Sed qui sententiam suam ꝙ̃ uis falsam ⁊ peruersam nulla pertinaci animositate defendunt presertim quam non audacia siue predicatiõis pepererint. sed a seductis atqz in errorem lapsis parentibus acceperũt. querunt autez cauta solicitudine veritatem corrigi parati. cum inuenerint nequaq̃ sunt inter hereticos deputati. hoc etiam Thomas scõa secunde. q. xj. ar. ij. ⁊ habetur transumptiue in dicto decreto. ⁊ ad titũ vult ⁊ sic volens se corrigere non est iudi

candus hereticus.archi.in.c.i).de hereticis.li.vj.glo.xxiiij).q.i.hec est fides.glo.xx).dist.nunc autem .n.c.q dignior.xxiij).q.i.

Nunc consequenter est notandū quidam vocatur hereticus pertinax alius ex mente.alius affirmatiuus. alius negatiuus. alius impenitens. alius hereticus pertinax n credens.

Et primo hereticus pertinax siue credens dicitur ille qui convictus tenaciter credit n defendit illum errorem:nec vult eum recognoscere n detestari:nec vult redire ad ecclesie vnitatem imo recusat heresim abiurare vel se purgare ad arbitrium episcopi vel inquisitoris.hoc probatur.xxiij). q.v.qui in ecclesiam.ex.de hereticis. ca.excommunicamus.ℱ.si quis vo. n nota per archi.ex.eo.c.i).in princi. li.vj).de hoc vide plene.infra in littera pertinaciter.n.s.in littera credentes. Item hereticus pertinax dicitur qui dat aliquid secrete inquisitori ne puniatur.de quo.s.in littera dare.

Pertinax hereticus ex mente est vsurarius vel simoniacus . qui licet non affirment vel negent.sed taceāt n tamen pertinaciter credunt non esse peccatum committere vsuras vel simoniam.talis dicitur hereticus ex mente.facit qō dicit beatus thomas secunda secunde.ar.vi.ibi.si quis interrogatus de fide.de hoc vide infra in littera pertinaciter

Hereticus affirmatiuus dicitur ille qui habet ea que sunt fidei errorem in mente n verbo vel facto.ostendunt se modis predictis habere pertinaciam in veritate.Hostie.in sum. titu.de hereticis.ℱ.qualiter deprehendatur quis i heresi ȝ.

Hereticus negatiuus dicitur qui coram iudice fidei per testes legitimos convictus de aliqua heresi vel errore n constanter perseverat in negatiua.n verbo fidem catholicam pfitetur.n verbo detestatur hereticaȝ pravitatem.talis enim quādiu in huiusmodi negatiua persisterit.licet ad conuersionem bonam pretendat ab sqȝ dubio hereticus est censendus.Host.in sum.vbi.s.n talis convictus si durat in negatiua condemnari debet per iudicem ecclesiasticum ad quem pertinet.n eum relaxare curie seculari.vt in.c.ad abolendam.ex.de hereticis.Ri.n.c.i.n nō eo.ti.c.excōmunicamus.el pmo.de quo vide late.j.in littera negativa.ℱ. item quando delatus.per totum

Item hereticus impenitens dicit ille qui habet que sunt fidei errorem in mente n pertinaciam in voluntate.ita q̄ q̄uis ei p iudices fidei ostendatur q̄ errat in fide n mandetur ei vt resiliat ab errore n illum abiuret n satisfactionem exhibeat competentes noluit obtemperare imo perseverat pertinaciter in errore.iste talis est vt hereticus pinax n impenitēs brachio seculari tradend⁹. ai aduersione debita puniend⁹.vt patet in.d.c.ad abolendā.ℱ.presenti.n.j.in dicta littera negativa.n dicto.ℱ.item delatus n alijs modis quis dicitur impenitens.de q̄bus vide.s.confessio.

Hereticus penitēs dr ille q̄ aliqn habuit q̄ sunt fidei errorē in mente n ad temp⁹ facto verbo vel ꝓposito.p tinatiam in volūtate tn postmodus adesse reduct⁹ ac sui miserti n sanioi consilio edoct⁹ab errore corde resiliit n opere illū abiurauit n ad arbitrium episcopi vel inquisitoris satisfactionē ꝓgruā exhibuerit.hoc ꝓbat dicto.c.ad abolēdā.ℱ.pnti.s.allato.

Hereticus ignoranter est ille q̄ sequit opinionē quā putat veriorē. vt v).q.i.q̄ro.n.xxiij).q.iij).heresis.

Qui dicant hereticī relapsi vel relabentes.vide.j.relapsus.

Heretic⁹ simpliciter est ille q̄ de his q̄ ecclesia docet q̄ vult tenere tenet n que nō vult tenere nō tenet.in herendo magis propie voluntati q̄ ecclie doctrine.vt.s.abiuratio.ℱ.an qui abiurat.

Nota q̄ conuersatio hereticoruȝ facit quē suspectū de heresi.vt in.ca. accusat⁹.ℱ.ille quoqȝ.de hereti.li.vj.

Nota q̄ heretic⁹ psumit de presenti qui olim fuit.sȝ de pseti non psumitur in futurū.bal.in.l.nō ignorabit.C.ad exhibendū.n dy.in postil. in.l.si ꝓstante.ℱ.si bona.C. so.mri.

Quis dicat heretic⁹ manifest⁹ habet ex.de v.sig.sup quibusdā.Et dicendū q̄ heretic⁹ manifestus dr si pr quem potest probari heresis p testes vt tenet dñicus.de hereticis.in fidei. post pn.n babetur.xj).q.iij).eoz.liez qñqȝ dicatur occultū illud qō q̄nqȝ sciunt vt ibi cōcludit q̄ qui aliter q̄ ad tentandū invocat diabolū i suū suffragium dr hereticus:seu sapit heresim manifeste.vt.s.in littera demō n.j.sapere heresim.

An hereticus reconciliat⁹ ecclie q̄ iam rediit ad fidem n abiurauit heresim.possit amplius vocari heretic⁹ n dicendus q̄ non.vt.xxiij).q.i.hec est fides.n.xxiij).q.i.dixit apostolus. n.vide.j.rediens.n.j.de forma sentētiarum ꝓtra redeuntes.vide.s.despici.n.j.misericordia.n habetur.l.dist. ferrū.vide ꝓtrarium .j.in instructionibus inq̄sitionis i.x.instructiōe.qualiter inq̄sitores in sentētia vocāt eos hereticos.

Nota q̄ hereticus est simpliciter qui pertinaciter diffidit vnū articulum fidei si nō est paratus corrigi et in oib⁹ sequi doctrinā ecclesie si enim non pertinaciter iam non esset hereticus sȝ errās .tho.secda secda.q.vj).ar.iij) n sic concluditur q̄ qui de his q̄ ecclesia docet que vult tenet n que nō vult non tenet . iam talis non inhret doctrine ecclesie tanquaȝ inefabili regule.sed potius propie voluntati.ex quo sequitur q̄ talis hereticus est simpliciter.vt.s. Et sic dicens ꝓtra articulos fidei non est hereticus nisi pertinaciter affirmet lau. in clemen.i.de sum.tri. vsu. temere. adde.glo.in.l.omnes.C.de hereti. pau.in dicta clemē .i. vbi tractat q̄d de dicēte aliquid cōtra fidem ex lapsu lingue vl trufatiue seu cā disputationis.n de hoc vide.s.blasphemia.

Item est notandū q̄ nō solū est

hereticus q̄ sponte aliqua q̄ sunt cō/tra fidem catholicā facit. sed etiā cō/pulsus facere aliqua q̄ sunt ꝓtra fidē si ea facit. vt habet. dis. xxj. in. c. nūc aūt. in tex. ⁊ i glo. ⁊ nō ibi q̄liter pa/pa dedit sniam ꝓtra seipm vt non se peliret i cimiterio. Iz hec snia magis habeat vim p̄cationis q̄ snie. vide ce/rimonia. S. post vo publicationē ⁊. s blassem⁹. S. sed ⁊ an tales. ⁊. s. excu/sari ⁊. j. met⁹. S. an met⁹ mortis

Supra dictū est q̄ q̄ fuit seductus vel dubi⁹ in his q̄ sunt fidei si est pa/ratus corrigi q̄ nō est hereticus. etiā si aliq̄s dixit vbū hereticū. Iz post cor/rectionē nō defēdit illō ꝑtinacit: nec resistit vel dicit se nō dixisse ⁊ parat⁹ est stati corrigi. eo q̄ audiuit veritatē nō est heretic⁹ nec heretic⁹ cōputād⁹ vt in dicto. c. dixit aplūs. ⁊ p̄m hos. in sum. de hereti. S. qualit deꝑhendat. ⁊ p̄ andre. de pser. in aur. gazaros.

Item asserens ꝑtinaciter exercere vsuras non esse peccatū. dicitur here/tic⁹. vt in cle. vnica. de vsuris. cū hoc sit ꝓtra doctrinā ecclie. vt eo. ti. c. euz tu. ⁊ nō⁹ ꝑ glo. ⁊ per doc. i alle. cle.

Item asserēs ꝑtinaciter q̄ fornica/re nō est peccatū dicitur hereticus. vt in clementi. iij. de hereticis. ⁊ ibi glo hoc ꝓbat. ⁊ in. c. q̄ in ecclesia. xxiij. q. iij. ⁊. c. hereticus.

Item dicitur zengi. matthe. ⁊ io/han. de imol. in dicta cle. iij. q̄ prose/quens errores de quibus ibi sunt per ecclesiam damnati. si se corrigāt au/dita veritate: tunc non possunt here/tici vocari. fatentur tamen q̄ aliqua lis penitentia est eis imponenda.

Item si quis dicat q̄ vsus diui/nandi non sit improbatus ab eccle/sia. vel si contra hoc pertinaciter fa/cit. hereticus est cum dicat vl̄ faciat contra illud quod romana ecclesia tenet. Nam tenet q̄ solius dei est pre/nunciare futura ⁊ qui exercet eo mo/do quo supra vsum diuinandi cense/tur hereticus ⁊ prevaricans fidē chri/stianam. vt predicitur. xxiij. q. iij. qui in ecclesia. ⁊. c. hereticus.

Item dubius in fide infidelis est si determinate in tali dubitatione p/sistit. vt in. c. i. de hereti. ⁊ ideo opor/tet credere q̄ sancta romana ecclesia ⁊ sancti doctores ecclesie determi/nant. alūs hereticus est. quia magister erroris est qui non vult esse discipu/lus veritatis. ⁊ huic non est cōmuni candum sed vitandus est post p̄mā ⁊ secundam correctionem. vt. xxiij. questio. iij. c. quid autez. nisi esset dā/natus de heresi. quia tunc post vnaz monitionem vitabitur. vt ibi. in glo. vide infra ista littera. in. S. fi. super po/stilla.

Sed si quis diceret q̄ prelati ec/clesiarum non habent potestatem li/gandi vel soluendi. vel simile verbū si quidem correctus pertinaciter de/fendit errorem quez asserit: siue id gi/gnat: siue sequatur: hereticus est cen/sendus. vt dicto. ca. qui in ecclesia. xxiij. q. iij. ⁊. c. hereticus.

Non est alienus ab heresi qui ec/clesie contempnit. de excessi. prelatorum. ca. tanta. de peniten. ⁊ remissio. ca. fi. xxij. dis. c. i.

Quid si aliquis idiota publice di/cat trufando. si non habeo vxorem i hoc seculo habeo i alio. an iquisitor poterit contra eum procedere. vide/tur q̄ sic. quia dixit contra euangeli/um. quod dicit. non nubent ⁊c. cō/trarium tenet laud. dum tamen per/tinaciter ille non persistat. idem car/dinalis in clementi. de summa trini/tate. habetur in summa baptistinia. in dictione hereticus. S. iij.

Item quid de illo qui osculatur sepulchrum machometi vel aliquid facit ad eius venerationem: sicut a/li infideles. Respondet alexander de ales. dicit: q̄ si ille facit. quia ita credit ⁊ ideo profitetur sic est aposta/ta ⁊ hereticus ⁊ excommunicatus. Si vero hoc facit solo verbo vel pro/pter metum non in corde: tunc pec/cat mortaliter non tamen est hereti/cus nec excommunicatus.

Idem dicendo de eo qui abnega/uit fidem timore mortis. vel metu tormentorum. Nam talis licet pec/cauerit mortalissime. tamen proprie non est hereticus: nec per consequēs excommunicatus nec est necesse pro/pter hoc q̄ vadat ad papam vel epi/scopum pro absolutione obtinenda hec in summa baptistiniana in dicti/one hereticus. S. v.

Sed andreas ō pisernia quer̄it an qui semel dixit verbum hereticum ⁊ statim requisitus paratus est se cor/rigere. debeat puniri vt hereticus. ⁊ dicit primo sēm hostiensez in sum/ma. titulo de hereticis. S. qualiter de/prehendatur. q̄ est considerandum quid locutus est sicut de illo qui ma/ledixit principi. ⁊ sic iste qui maledi/xit deo ⁊ veritati ⁊ vnitate fidei. vn/de. C. de his qui imperato. maledi. l. i. dicitur q̄ ex personis hominum sunt huiusmōi maledicta pensanda Nam si ex leuitate vel errore hoc di/cit non q̄ id credat. sed q̄ contemnē/dum est tale verbum dictum ⁊ q̄ ve/re penitet talis dignus est venia. Lu/bricum quidem lingue ad penam fa/cile trahendum non est. ff. ad legem iulie maiestatis. l. famosi. Sed dicit idem Andreas de pser. Ego hoc ca/su penam aliquam ⁊ penitentiam le/uem imponerem: vt iterato sit me/mor q̄ non labatur lasciuie talia di/cere propter exempla aliorum. ⁊ q̄a deliquid hec erronea proferendo. er/go puniēdus est. Et quia longe gra/uius est diuinam q̄ humanam lede/re maiestatem. ⁊ hoc fit propter cor/rectionem male loquentis ⁊ fatue. sed si ex insania dixit: tunc est mise/ratione dignus. quia non debet ad/di afflicto afflictio. Si autē ex ani/mo verba hereticа dixit: ⁊ paratus est corrigi. licet non sit hereticus. ta/men puniendus est plus q̄m in pri/mo casu. quando ex leuitate vel erro/re. Nam hoc casu p̄ceps iniuriam sibi dictam puniret ex calliditate pso/ne ⁊ dicti statueret penam. q̄a cum sit puniend⁹. ex quo deliquid: nec sit expressa pena. in iure ergo arbitraria

est iponēda.de offi .delega.c.de causis Constat eni plus delinquere hūe ex animo loquentem mala ꝙ primū qui ex leuitate seu errore hoc protu/lit.ergo plus punitur .ff.de penis.l. capitalium.§.solent.scōm eundē an dream. ⁊ hanc opinionem sequitur Johan.de imol.post mattheum. in elementi.ꝑma.de hereticis dicens ꝙ aliqui proferunt ludendo vel ex ira/cundia vl ex fatua simplicitate ⁊ ta libus taliter delinquentibus possunt inquisitores imponere penas pecuniarias.nam has penas solet impone/re ecclesia.xxiiij.dis.ꝙꝙ.de iudeis. ad liberandam de qua penitentia.vi de.j.penitentia pecuniaria.⁊ de su/pradictis vide.s.blassemia

Licet quis ex ignorantia habeat opinionem hereticā non est hereticꝰ si refert se ad intellectum ecclesie vel subiacet se eius correctioni.vt ext.de summa trinitate ⁊ fide catho.dam/namus ad finem.de quo dictum est supra heresis.vnde quotiens fidei ra tio vētilatur arbitror omnes fratres ⁊ coepiscopos vestros nō nisi ad pe trum.i.sui nominis⁊ honoris aucto ritatem referre debere.veluti nunc re tulit vestra dilectio. quia per totum mundum dicitur:possit ecclesijs p/desse omnibus.xxxiij.q.i. quotiens allegat thomas.sed a scde.q.xj.ar.ij.

Nō est hereticꝰ q facit pr statutū pape:nisi forte credat aut teneat pa/pe nō esse obediendū⁊ sic dz intelli/gi.e.si q pharyteri sunt.lxxxj. dis. vbi dr.qui vo huic saluberrimo pcepto obedire noluerit idolatrie peccatū i curret.samuele teste ⁊ btō gregorio i struente petrus.petrus ariolandi est nō obedire ⁊ scelus idolatrie nō acqui/escere.petrus igitur paganitatis incur rit quisqs dū xpianū se esse asserit se/di epostolice obedire contemnit.

Itē non est hereticus si qs habe/at fidē catholicā implicite.qa credit quicqd ecclesia credit.sed falso opi/netur,ratione naturali motꝰ.s.q pa/ter maior vel prior sit filio.vel ꝙ tres psone sint tres res a se iuicem distin cte ⁊ separate ⁊ distantes dūmodo hunc errorem nō defendat ⁊ hoc ip sum credat qđ credit sic ecclesiā cre/dere.⁊ suam opinionez fidei ecclesie supponit paratꝰ se submittere iudicio ecclie vbi ecclia sciret ꝛriū sentire ⁊ sic iustificari potest.qđ nō.Innocē. de sum.trini.⁊ fide catho.c.firmiter quia heresis requirit pertinaciam.vt in cle.vnica.§.porro.de sum.tri.⁊ in cle.vnica.de vsuris.§.penulti.

An frangens yconas vl imagies ecclesie vilipendēdo ac iniuriā facie/do.an talis dicatur hereticus.⁊ re/spondetur ꝙ non licet alia grauissi/ma pena sit puniendus.sed si illō fa/ceret putando illas esse simulacra et ꝙ sit petrus adorare in eis id qđ repre sentatur per eas esset hereticū⁊ me/moria eiꝰ dz dānari.eo qa videt dice re sctām ecclīam nō potuisse cōdere illa decreta q dicūt venerari imagies Fm an.de pf.in alla.aut.gazaros.q allat protestē hosti sū.d her.§.q pēa vbi plene p eos qđ ē intelligēdū pmū dictū

nisi in hoc esset eius opinio grauata et propter hoc diffamatus proterue id faciens acsi existimaret eas non esse venerandas.per ea que dicta sūt supra de simoniaco⁊ vsurario. vide .§.iudeus.§.an inquisitor.

An conficiens imagines cere.⁊ pungendo eas vt vitas hominum⁊ inimicorum suorum labefaciant per magicas incantationes connocatis domonibus sit hereticus puniendus vide.s.demon.

Hereticus plus peccat ꝙ iudeus ⁊ plus punitur.angelꝰ in.l.apud iu/lia.§.constat.in fi.de lega.i.

Item nota ꝙ dicens contra arti culos fidei non est hereticus:nisi per tinaciter affirmet.lau.in elementi.i. de summa trinitate. in vsu. temere. adde glo.in.l.omnes.C.de hereti/cis.Paulus in dicta elementi.i. vbi tractat.quid de dicente aliquid con/tra fidem ex lapsu lingue vel trufati ue seu causa disputationis.

An hereticus possit exercere iuris dictionem.vide.j.iurisdictio.

An scripta hereticī reprobentur. vide.j.scriptura.

An hereticī sint tolerandi.vide.j. tolerantia.

De comparatione hereticorum ad alios infideles.vide.s.de compa ratione hereticorum.in littera.c.

De his que interdicuntur hereti/cis.vide.j.penitentia.⁊.j. pena.

An prosint hereticis bona opera charitatiua que faciunt exterius: si/cut facere elemosinas:vl ieiunare:ec/clesias edificare.⁊ similia.vide infra elemosyna.

Nota ꝙ in crimine lese maiesta/tis tenetur quis ex sola scientia si nō reuelauerit.vt in.l.quisquis.in fi.i v. consci/s.C.ad.l.iuliā maiestatis.et per bar.in.l.vtrum.ff.ad.l.pompeiā de parricidijs.ergo a fortiori tenetur quis ex sola scientia in crimine here/sis .cum magis sit diuina⁊ ꝙ huma nam ledere maiestatem.vt in.c.ver/gentis.de hereticis.⁊ cum crimen le se maiestatis⁊ crimē heresis pari pas su ambulēt.vt habetur in dicta.l.qsquis.⁊ in quadam constitutione fre derici imperatoris.que incipit.incon sutilem tunicam vbi sic dicit ad litte ram.quāuis iudicij potestate alterū alteri non excellat .⁊ est speciale in istis criminibus ꝙ ex sola sciētia qs tenetur.licet regulariter ex sola scien tia in alijs quis nō teneatur.vt.l.cul pa caret.ff.de regu.iuris.hoc tamen limitat bal.in quodam suo consilio qđ incipit.ꝙꝙ allegata sunt multa⁊ pulchra verū esse si talis scientia sit personalis per.l.accusare.C.de edē/do.⁊ ex hoc infert ipe bal.ꝙ consen sores euntes post bar.in.dicta.l.vtrū ⁊ occidentes homines propter solū non reuelare sacramentum non per sonale omnes sūt homicide.quia vi sus vidit velit vl nolit qa sensus cor/poris est ⁊ primi motus non sunt in potestate nostra.vt notat glo. in.l.i. §. ius naturale.ff.de iustitia ⁊ iure. in v. coniugatio.et propter hoc de/plorat ipse baldus.in dicto consilio

memoriam fidelissimi militis floren
tini domini dictanti de baldidorum
qui ob hanc causã miserabiliter cũ
aliquibus suis sequacibus fuit deca
pitatus. de hoc vide Jo. de plate. in
stitu. de actio. in § publica aũt. in. iiij
& v. col. vid. j. scire. i § ex sola sciẽtia
Demonibus hereticorum & qui
bus assimilentur. vide. s. heresis.
& vide. j. nomina.
An hereticus possit habere suũ
xpianum. vide. j. seruus.
An puniãtur sicut heretici illi q̃
ligant homines ne possint habere ac
cessum ad mulieres. vide. j. ligare
Omnes heretici cuiuscũq3 nomi
nis sint. sunt anathematizati per pa
pam. vt habetur in quadã extraua
gante alexandri que incipit
Nouerit vniuersitas. quia quolibet
anno die iouis sancta anathemati
zantur per papam. de quo vide. j. de
processu annali qui fit per papam il
la die inuenies in fine libri vbi sunt ex
Item heretici dam vagantes
nati per ecclesiam relinquuntur bra
chio seculari. vt. s. brachio seculari &
notatur in dicta extrauagante. No
uerit vniuersitas.
Item nota q̃ pelagiꝰ imperator
statuit q̃ heretici & scismatici debeãt
per secularem potestatẽ coerceri. xx
iij. q. v. relegentes. & plura alia vide i
vasciculo tẽpoꝝ. fo. lvj. pma pla.
Qualiter heretici notati per eccle
siam sunt vitandi. vide. s. cõmunica
re. & j. vitandi. & in. dicta extrauagãte.
Item an sit hereticus si offerant
creature sacrificia que deo debentur
vide. s. demon.
Item ab hereticis res ecclesie in
iuste possidenť. de quo vide. s. ecclia
Qualiter & quando heretici reci
piãtur ab ecclesia & ad misericordiã
vel qualiter & quando puniantur. vi
de. s. abiuratio. & j. procedere. & j. pe
na. & j. negatiuus. & j. misericordia.
& s. occidi. & s. comburi.
An existens in excõmunicatio
ne per annum possit tanq̃ hereticus
condemnari. vide. s. excõmunicatio
Postq̃ hereticus est reconciliatꝰ
ecclesie non debet despici. nec voca
ri hereticus in eo q̃ iam fuit & post
per penitentiam incepit esse qđ ante
non fuit. & cum ecclesia eum recepit
in suo gremio postq̃ abiurauit suos
errores si non fuerit relapsus nõ de
bet vocari hereticus. vt. l. dist. ferrum
& c. fidelior.
Si heretici conuertantur nunq̃d
restituentur eis vel eoꝝ filijs bona
vide. s. bona § si heretici.
An habens conscientiam scrupu
losam circa ea que sunt fidei dicatur
hereticus. & dicendum q̃ non. quia
dubitatio que pcedit a scrupulo con
scientie potius est pena q̃ culpa. q̃a
punitur ex illa cogitatiõe: nec sapit
heresim. quia frequenter contra vo
luntatem accidit imo qui se bene cõ
firmat in fide & talibus motibus re
sistit meretur: sicut ille qui resistit
stimulis carnis. Johan. de ana. in
c. i. de hereticis. in principio. vide su
pra ista lr̃a in § ite dubius. & s. fides

Hereticum est dicere omnem ho
minem esse saluandũ. sicut dixit ori
genes. per illud nil odisti eorum que
fecisti. & ita dicebat adeo deum mi
sericordem & non iustum. Item iste
origenes dixit christũ passũ in aere
pro diabolis saluandis q̃ est etiã he
reticum. de quo vide glo. fi. in. c. sa
ne profertur. xxiiij. q. ij.
Nota q̃ hereticus ex sola mentis
cogitatione punitur. licet in eo signa
heresis non appareant bal. in. l. si q̃s
non dicam. vij. col. C. de episco. et
cleri. & in. ij. col. Nam eo ipso q̃ q̃s
credit hereticis incidit in excommu
nicationem. vt eo. titu. in. c. excom
municamus § credentes. & recepta
tores & est casus special' in heresi vbi
punitur voluntas de hoc vide singu
larem glo. in. c. quicunq3. in § cogi
tationis. de peniten. dis. i. & glo. in. c.
si quis cum militibus. vj. q. i.
Item nota q̃ ex corde et ex men
te censetur quis seu iudicatur hereti
cus. vide. s. detegitur. i § itẽ q̃ncũq3.
Nã sola volũtate incidit q̃s in here
sim. ar. in. c. ad abolẽdã. quia in ma
leficijs volũtas expetatur non exitꝰ.
ff. ad. l. cornel. de sicca. diuus.
Utrum simplices qui in subtilita
tibus fidei errant peccent vel sint he
retici. vide. s. fides.

Heresiarcha. Supra visũ est
qđ sit heresis. & vnde dicať. & qđ he
reticꝰ. & vnde dicať. Nũc videndũ est
q̃s pp̃e dicať heresiarcha. & dicẽdũ
q̃ heresiarcha pp̃e dr̃ ille q̃ gignit er
rorẽ. ita sicut ille q̃ ptinacit' defẽdit er
rorẽ. vt. xxiiij. q. iij. c. qui aliorum
Itẽ heresiarcha dr̃ ille q̃ docet er
rorẽ quẽ ipse gignit vel sequtur vl' eũ
Et dr̃ hersiarcha ab he pdicat
resi & archa. q̃si archa heresis ad con
seruãdũ errorẽ. vt. d. c. qui aliorum.
Et etiã pt dici heresiarcha cũ q̃s
publice defẽdit errorẽ & iste talis põt
etiã dici hereticꝰ manifestꝰ vt. s. dictũ
ẽ. & habeť i. c. sup q̃busdã. ex. d v. sig.
Nõ q̃ ille q̃ defẽdit hereticos nõ
solũ hereticꝰ sed heresiarcha dicẽdus
est. vt. xxiiij. q. vltima qui aliorum.
Item dicẽdũ q̃ sicut patriarcha
dicitur pnceps patrũ. sic heresiarcha
dr̃ pnceps hereticoꝝ ab archos q̃ est
pnceps & heresi q̃si pnceps in heresi
seu heresim vl' hereticoꝝ. nã sicut illi
dicunť heretici pp̃e q̃ hñt errorẽ eoꝝ
q̃ sunt fidei in mẽte & ptinaciã in vo
lũtate. Uerũ etiã q̃ huiusmodi erro
rem adinuenerũt seu confixerunt vl'
adinuentã & fictã heresim alios do
cuerunt. & magistri erroris effecti sũt
iuxta illud qđ habeť. d. q. xxiiij. q. iij
qui alioꝝ. vbi sic dr̃ q̃ alioꝝ errorẽ de
fendit multũ est damnabilior illis q̃
errant. quia non solum iste errat sed
etiam alijs offendiculũ propinat et
ɔfirmat. vñ q̃a magist' erroris est nõ
tm̃ hereticꝰ s3 heresiarcha dicẽdus est

**Sapere heresim mani
feste.** Circa ea q̃ sapiũt hersi3 mãife
ste ẽ pmo notandũ q̃ istud verbum
manifeste determinat verbum here
sis. & ad eiꝰ calefactionẽ venit, put in

simili dicit. bar. ff. de iniurijs. itē apd
labeonem. § conuitium. cum appo/
nit alicui ꝙ interfecit ꝓditorie. vnde
dicit pe. de ancha. in. c. accusatus. de
hereticis. li. vj. ꝙ sumere vel dare po
cula amatoria. vel exercere sortilegia
simplicia ad amorē mulieris ꝓuocā
dum. vel ꝑpter ꝯscientiā sumere ho/
stiam nō ꝯsacratā ꝓ ꝯsacrata non sa
pit heresim manifeste. qa alia est pe/
na talia facientium ꝙ heresis. Et ꝙ
sint diuersa delicta ab heresi patet ex
diuersitate rubcarū. qa rbca de here/
ticis ponit separate a rbca de sortile/
gijs et pocul ponit. ff. de penis. l. si
qs aliqd. § qui abortionis. de hostia
ponit de celebra. mis. ab hoie. Et sic
sciendū ꝙ imagines facere et demo/
nes inuocare et incātare ad amorez
mulierū ꝓuocandū magis est supsti
tiosum ꝙ hereticū. de quo vide. s. de
mon. Ex qbus ꝯcludit ꝙ in istis sor
tilegijs et diuinationibꝰ sapiētibꝰ he
resim māifeste. habet inqsitor cogni
tionē dūmodo ꝑtineāt ad scientiam
et prouidentiā futuroꝝ et sint mani
festa. s. per euidentiā facti eo qa pub
lice ꝑdicat vel facit: aut ꝯfitet illa q
sapiūt heresim vel qa ꝯstat ꝑ testes.
qa ꝑ hoc dr heresis manifesta. vt nō
tur. de hereticis. ad abolendam.

Nota ꝙ inqsitores non se intro/
mittūt de diuinatiōibꝰ ⁊ incātatiōi/
bus ⁊ sortilegijs nisi manifeste sapi/
ant heresim. vt. s. demō. ⁊. j. incāta/
tores. ⁊. j. sortilegia. ⁊ habet in. c. ac/
cusatꝰ. de hereti. li. vj. videlz si inuo/
cent demones vt ꝓuocent aim mu/
lieris in peccatū. Nā licet istud sit in
se grauissimū peccatū nō tñ sapit he
resim. qa ꝓpriū demōis est tētare cre
aturā. vt. s. demō. li. vj. nec potest re/
cognoscere an sapiat heresim. qa iu/
risdictio est sibi attributa. videlz exi/
stente illa qlitate notorietatis. vt dic
glo. in dicto. c. accusatꝰ. Secus dico
vbi ipse vellet cognoscere an sapiat
manifeste. ⁊ ita intelligit glo. in. c. i.
de offi. delega. li. vj. que videt cōtra/
ria glo. allegare. Idem tenet oldral.
dicens ꝙ si qs inuocat demones: vt
sciat futura sapit heresim manifestā
quia qd est ꝓpriuz creatoris attribui
tur creature. si autē ad prouocandū
tentationē carnis non sapit heresim
manifestam. sed hoc verū qñ facit ꝑ
modum imperij. vt videlicet sibi pre
cipiat. secus si ipsuz adoraret: tūc sa/
peret heresim manifestam. vide sum
mā baptistinianā in dictiōe hereticꝰ.

Item est notandum ꝙ ⁊ § iiij.
tunc vsus sortilegioꝝ ⁊ diuinationū
dicitur sapere heresim manifeste qn
do ille vsus est manifestus ad presu/
mendum ꝙ vtens male sentiat de fi
de seu aliquo eius articulo. vt quia
per exercitationem illius vsus associ
at sibi hereticos. Nam propter talez
conuersationem presumitur quis ta
lis qualis est ille cum quo conuersa/
tur. vt patet. de hereticis. c. accusatus
§ ille quoqz. li. vj. ⁊ i aut. de mona/
chis. § si vo. hijs ⁊ ibi prescribens vl
ad talem vsum inuocans demonez
ad addiuuandū vel postulandū ali
qd suffragium cum tunc ratione in/

uocationis ꝑsumit heresis māifesta
⁊ idem in similibus casibus vt predi
citur. Nō aūt dr talis vsus manifeste
si simpliciter qs vtitur sortilegijs ⁊ di
uinatiōibꝰ etiā publice sic etiā si pub
lice peccaret adulterando fornican/
do vel alia peccata cōmittēdo quia
nō sapiūt heresim ista. cū ꝓpter hoc
ꝯtra fidē manifeste nō asserat vl sen
tiat. vt. s. § hereticꝰ manifestꝰ dr. i lra
hereticꝰ. ⁊ § itē ādreas d ꝑser. v. ex q/
bꝰ. nisi frequētaret ac si eēt hereticꝰ. ⁊
diffamatꝰ. ne dū ꝑ sortilego ⁊ diuia/
tione. sz etiā ꝓ heretico vt. s. dictū est
in. d. § Nam sortilegioꝝ qdā sapiūt
heresim quedā nō. sed ea q sapiūt he
resim aliqñ sapiūt manifeste aliquā/
do nō. vt ꝑdicit post io. an. Itē qa
diuersi sunt tituli eoꝝ vt ꝑmittit. itez
qa simplicia sortilegia nō sapiūt he/
resim manifeste. secus si essent dupli/
cia seu mixta cū participatiōe hereti/
coꝝ seu inuocatione demonum.

Itē an ⁊ qño blasphemia sapiat
heresim manifeste ad hoc vt inquisi
tor possit cognoscere ⁊ inquirere de
blasphemia. ⁊ dicēdū ꝙ tūc inqsitor
ꝑt cognoscere de blasphemia qñ sa/
pit heresim manifeste exꝑsse vl ꝑ simi
tudinē actꝰ sic opet blasphemia ac si
existimaret deū nō esse deū oipotētē
honorandū ⁊ laudandū ⁊ hoc maxi
me si nō solū blassemat deū. sed alia
vba turpia ꝯ deū ꝓferret vel appro/
baret. Nā vbis ⁊ factis deꝰ negari dr.
vt. s. blassemia. ⁊. s. fctō. ⁊. s. herticꝰ

Ulteriꝰ ꝓcedendo videndū est an
⁊ qñ diuinatiōes ⁊ sortilegia sapiāt
heresim ad hoc vt inqsitor possit pro
cedere ꝯt talia facientes. et ante oia
inqsitor debet ꝓuidere an sapiāt he/
resim manifeste vel ne cū eni sua iu/
risdictio nō extendit nisi de his q sa/
piūt heresim manifeste. ⁊ nō de alijs
vt nō glo. in. c. accusatꝰ. de hereticis
§ sane: qd declarat dñicus ibi dicēs
ꝙ si māifeste appareat ꝙ sapiāt here
sim. et sup istud ꝙ sit manifestū vel
nō reuocat in dubiū ꝙ si inqsitori li
queat ꝙ sit manifestū iudicialit po/
terit ꝓnūciar se eē iudicē. si vo nō ap
paret ꝙ sit manifestū se nō intromit/
tet. vt ibi dicit glo. fm eū ad hoc alle
gat anto. de bu. ibidē in cōtestē. vnd
diuersitas ꝯsistit an dubiū sit in iure
an in facto. ꝑmo casu nō ꝑt cogno/
scere. scdo sic sicut in simili dicit an/
to. de bu. in cle. i. de do. et con. ꝙ ali
ud est ꝯstare d manifesta ꝯtumacia
vt. s. dictū est ꝯtumacia. vnde ista se
mel stant ꝙ manifeste constet de cri
mine vl ꝯtumacia alicꝰ et tñ si dictū
crimen vel ꝯtumacia nō fuerint ma
nifesta vel manifeste cōmissa. vt ibi
ꝑ eū. et etiā sicut in sili dicit bar. ff. so
lu. matri. l. ticia. quē cōmunit sequū
tur canoniste qñ dubitat sup matri/
monio vl vsura. et alijs vbi facit dif
ferentiam an dubitetur in iure vel in
facto. et pleniꝰ ꝑ dominicuz. de foro
compe. c. fi. in fi. li. vj.

Item qritur an si inqsitor cōstat
per testes qui reprobari non possunt
ꝙ de tali vsu sapienti heresim sit ma
nifestum seu notorium. vel etiaz per
confessionem vel notorietatem. an

blas
femia

Sortilegia e dabi
narunt

pronũciare poterit se iudicẽ. ⁊ rñdeꝛ q̃ sic. ⁊ hoc casu inq̃sitor debet i sua inq̃sitione exprimere q̃ illa de quib⁹ infamia est orta sapiũt heresim manifeste ⁊ sufficit q̃ talis qualitas deducatur expresse vel cõprehendi possit sub generalibus verbis inq̃sitionis sicut in similib⁹ casibus dicũt doctores. maxime anto. de butrio. ⁊ io. de imola. de iudi. c. ceterũ. ⁊ per doc. in l. i). ff. si q̃s in ius vo. ierit. ⁊ est vtile talia ꝺclarare sapere heresiz manifeste sicut in simili de eo qui i casu notorij debet procedere. Nã primo debet declarare illud esse notoriũ. non tamen est necessariũ. licet sit vtile. q̃a si procederet tanq̃ sup notorio ⁊ nõ essz retractaretur sentẽtia: nisi pcederet in hoc declaratio. q̃a sibi imputet pars si non appellauit eũ sit lata cõtra ius litigatoris. scõm anto. de bu. ⁊ fran. zauba. ⁊ Jo. de imola. ff. i. de re iudi. Siliter dicit de archiepo visitante prouinciã intendẽte punire crimina que essent notoria. q̃a si dubiũ est an sint notoria debet pnunciare. vt in. c. i. de censi. li. vj. de quo ibi per docto. Hinc est q̃ si iudex pcedit ex officio ⁊ reuocatur in dubiũ an sua sit iurisdictio potest pnũciare an sit iudex. vt nõt. ibi domi. post anto. de butri. ⁊ io. de imol. de rescrip. in. ca. super litteris. ⁊ per angel. ff. si q̃s in ius vo. non ierit. l. i). Sed in causa heresis distinguit an in iure an in facto dubitatur vt ꝑdicit. adde fm ab. sicu. de hereticis. in. c. ad nostrũ. vbi idem ab. ibi in conclusionib⁹ glosaz trahit multa ꝺ his que dicta sunt. s. s. dicere hoiez eẽ impeccabilez ⁊ q̃ in hac vita possit haberi perfectissima charitas. ⁊ mulieris osculũ ex causa libidinosa nõ esse peccatũ. ⁊ q̃ simplex fornicatio non sit peccatũ mortale affirmare ista esset hereticũ. vt. s. dictũ est in littera hereticus.

Quando dicat aliq̃d sapere heresim est satis difficile diffinire. sed odofred. consi. ccx. volens hoc determinare. dicit q̃ si quis per inuocationẽ demonioz vult aliq̃d futurũ scire q̃ hoc tale heresim sapit manifeste. q̃a vult demoni attribuere qõ ẽ soli deo reseruatũ. iuxta illud esa. xli). annũciate nobis q̃ ventura sunt. ⁊ dicemus q̃ dij estis vos. de quo vide qõ dictũ est. s. demon.

Jtem q̃ in suis diuinationib⁹ vel sortilegijs admiscũt ista. s. imagines baptisare. vl puerũ baptisasse. vl caput oleo sacro inũxisse. vl caput ꝺfũcti suffumigasse. ⁊ his silia talia facientes vt hereticiꝰ sũt habẽdi eo q̃ talia heresim sapiũt manifeste. ⁊ si tales voluerint abiurare huiusmodi sapientia heresim manifeste ⁊ satisfactionẽ ꝯgruã exhibere sũt p iudices ad misericordiã admittẽdi. als si abiurare noluerint: nec satisfactionẽ cõgruã exhibere. sunt hereticiꝰ impenitẽtes tradendi curie seculari. aiaduersiõe debita puniẽdi. iuxta. c. ad abolendã. ff. ꝑsenti. nõ q̃a diuinatores vl sortilegi meri. sed q̃a hereticalia in talibus sortilegijs admiscentes q̃ dicũtur sortilegia hereticalia. de quo vide

s. diuinatores. ⁊. s. demões inuocare. ⁊. s. blasphemia.

Scõm doctores canonistas alia dicunt sape heresim manifeste specialiter fm io. an. sup. c. accusat⁹. ff. sane. de hereti. li. vj. in vbo sapent. vbi dicit saperent. vt circa aras idolorũ nepharias preces emittere: sacrificia offerre: demones ꝙsulere: eorũq̃z responsa recipe. vt. xxv). q. i). hi qui. et q. iiij. igitur. vel associãt sibi p sortes exercendas hereticos. vel faciũt ꝓdicta cũ corpore vel sanguine xpi. vel i sortibus vt possint habere responsa. puerũ rebaptisant vl his similia. hec io. an. vbi. s. archi. vo sup eo. c. ⁊ sup vebo arioli. quãdo aliq̃ faciũt vt habeant respõsa a demonib⁹ vt ea. cau. q. i). hi qui. tales enim multomagis peccãt q̃ in casu posito. eo. c. cũ ille. ⁊ magis hoc videt hereticũ q̃ illud. hoc archi. io. aũt monachus sup eo. ca. ⁊ verbo saperent dicit: illa que dixit Jo. an. scilicet saperent. sicut circa aras idolorũ nefarias preces emittere. sacrificia offerre. demones consulere. eorum responsa accipere. xxv). q. i). hi qui ⁊c. igit tam p ca. istud q̃ per illud. q. iiij. super v. arioli. ista vident sapere heresiz manifeste ⁊ est ratio. nã si adorare hereticos est hereticũ. s. eo. c. accusat⁹. ff. ille. ⁊ hoc nõ ꝓpter ꝑsonã. sz ꝓpter vitiũ adorare erit magis peccatũ. iuxta illud ꝓpter vnũqõq̃z tale. ⁊ illud magis. C. ꝺ sacro san. eccle. hec Jo. mona. Et idẽ vlrati⁹ in cõpilatione questionũ quaquerit an Jo. de poliaco qui dedit pocula amatoria mulieri sit suspect⁹ de heresi vehemẽter. in fñsione q̃stionis dicit sic. Nunc ergo videndũ ẽ an dare pocula amatoria mulieri sapiant heresim manifeste ⁊ videt q̃ sortilegia simplicia vl etiã pocula amatoria vl ꝓpter ꝓscietiã hostiã ꝓsacrata tam p non ꝓsacrata sumere heresim non sapiũt manifeste. vt appareat ex terminoz distinctione ⁊ penarũ imposition. vt de ꝓmo habet ex de sortilegijs i rubro ⁊ nigro. q̃a ꝛca separata ponit a ꝛca de hereticis. vt habetur expresse ex. de hereticis. li. vj. c. accusatus. ff sane. ⁊ ꝺ isto habet etiã de cele. miss. c. de homie. Be tertio habetur. ff. de penis. l. si q̃s. ff. abortiuas imagines Jmo facere ad amorẽ mulierum ꝓuocandũ magis videtur superstitiosuz q̃ hereticũ. Licet hoc indubitanter fm augus. li. x. de ciui. dei dicit q̃ ad demones ptinet esse ludificatores aiaruz sibi subditarũ. sicut etiã tradit setus tho. scõa scõe. xcvj. dis. in. c. de superstitionibus obseruantiarũ. q. i). de q̃bus vide plene. s. adorare. ⁊. s. demon. Hoc etiam ponit guillelm⁹ de monte laudano. ⁊ bar. raimundi sup eodem verbo saperẽt: vt. s. dictũ est.

Ex ꝓdictis appet q̃ magicã artẽ sectantes ⁊ exercentes. vt hereticiꝰ sunt habendi ⁊ vitandi. als auctoritas apostoli que dicit hereticũ hominẽ post ꝑmam et scõdaz correctionem deuita tanq̃ imptinẽs ad prepositũ esset inducta. Sed demones inuocantes et eisdem sacrificãtes ma-

EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO

gieā arte in hoc sup sectantes ⁊ exercētes sunt vt heretici ab ecclia dei habendi ⁊ vitandi.

Itē nōne inuocantes machometū an sint heretici habēdi.⁊ dicendū ꝙ sic.vt ꝓcor.beat⁹ tho.vt dictū est.s ꝑma ꝓclusione isti⁹ quest.⁊ cōcludit ꝙ sic. q̄a in omnib⁹ videt apostasia a fide ꝓpter pactū initum cū demone.vt verboten⁹ si vocatio intersit vt facto aliquo etiam si sacrificia desūt quia nullus ꝑt duob⁹ dñis seruire.vt habetur matthei.vi.j.hec tho.

Sed circa petitiones demonū est diligenti⁹ attēdendū.nā si petit illud qō excedit demonis facultatē vt sūt futura a dei arbitrio mere dependentia volntate.vt resuscitatio mortui quā postulauit saul .ꝑ phitonissam vel certificatio mortis vel vite quaꝫ a berçebub petijt ochozias.vt patet iij.Reg.i.vel hominē cogere ad peccatum ⁊ similia ⁊ tunc ex huiusmodi petitione heretici iudicant q̄a ꝓtestātur se credere fore deum.

An ille scelerate mulieres que xorguine vocāt possint ꝑ inq̄sitores puniri.tanq̄ facientes ea q̄ sunt heretica vel sapientē heresiꝫ.vide.j.xorguine

Homo. Lꝫ mal⁹ diligēd⁹ est nō aūt malū qō i eo est.lxxxvj.di.odio

Homini peccatori semp est miserendū sꝫ irascendū petō.xxiij.q.iij.

Homo fisc⁹ venit appellatione bois.glo.⁊ bal.i.l.eos.ff. super.C.de vsuris.

Homo custodit ab angelis.tho. in ꝑma parte.q.cxiij.ar.i.⁊ in.ij.dis. xj.ar.ij.Et ꝙ q̄libet homo habeat ꝑ prīū angelū custodē.vide in prealle/gata.q.cxiij.ar.ij.Itē ꝙ tales angeli custodes hoiꝫ sunt inferioris ordinis.vide vbi.s.ar.iij.⁊ in.ij.dis.xj. ar.ij.itē ꝙ nūq̄ ille angel⁹ deserit hominē custoditū.in ꝑal.q.cxiij.ar.viij ⁊ in.ij.dis.xj.ar.x.

Homo grossi capitis nihil valet sꝫ ingeniosus sic.bal.in.l.libti.C.de ope.lib.ꝑ.l.fi.in ꝑn.C.cōia delega.

In hoie longo sapiētia raro repetit ꝑterq̄ i dño cyno q̄ fuit nimis lōgus⁊ sapiens.bar.in.l.i.ij.colī.in v. q̄ro.ex glo.ff.de iurisdi.om.iudi.

Homo mortuus nō est hō.xxxij q.ij.moyses.de celebra.miss.l.quadā in cle.i.de sum.tri.nisi in crimine hereseos.et in crimine notorio .xxiij.q.ij.in summa.de hereti.si epus.xxiij. dis.quorūdam.lxxxvij.dis.neqꝫ.de sentē.excom.a nobis.et qō per bar. in.l.promissor.la.ij.de ꝓsti.pecunia.

Homo nō est factus deus.tho.i ij.parte.q.xv.ar.vij.et in.iij.dis.vij ar.iij.et dis.xij.ar.i.Et demōstrato christo verū est ꝙ hic homo incipit esse.vt i preallegata questio.xv.ar. ix.et in.iij.dis.xij.ar.i.

Homo ex paradisum formatus est de limo terre.mulier vo in paradiso.Gene.i.et.ij.xl.dis.illud.

Homines in principio erant silvestres.thomas in tertia parte.dist. xxxv.ar.i.

Homines silvestres moribus nō reguntur.glo.in.l.omnes populi.ff. de iustitia et iure.

Homo duplex maledictus est ⁊ fugiendus.vide.s.apostasia.⁊ j.ipo

Homo fact⁹ est ad ima /critaginē ⁊ similitudinē dei.genesis.c.i.et in spe.iij.parte.in prin.

Homini nō fuit ꝓuisum de tegimento sicut brutis.⁊ quare ita deus voluit.vide tho.i.iij.dis.xxxij.ar.i.

Itē quo ad ius naturale oēs homines sunt eq̄les.nō.in aut.de monachis.ff.i.coll.i.⁊ ff.de reg.iur.l. ꝙ

Noīes decē faciūt tur /attinet bam vel plebē.in spe.de rap.ante v. ceterū.⁊ l.pretor.la.ij.ff.vi bono.rapt.ꝫ rixa inter duos tm̄ fit vt ibi.

Qualit homo generet virtute dei in ventre matris.vide.lvj.dis.nasci

Homo masculꝰ nō potest generare verisimilit post.lx.annos.vt.ff.de adop.l.si pr̄.ff.si.femina vo post q̄nquaginta.nō.C.de legit.here.si maior.⁊ ibi glo.tu die ꝑm solinū ꝙ masculus vsqꝫ ad.lxxx.seia vsqꝫ ad.lx quo consule philosophos.

Honor. Nota ꝙ talis honor debetur ipsis inq̄sitorib⁹ qualis debetur illi cui⁹ vicem gerūt.vide.j.vicarius.

Honorād⁹ nō est homo pl⁹q̄ deus.hosti.io.an.⁊ alij.in.c.⁊ si christus.de iureiuran.

Habitus. Ex diuersitate habitus scandalū generat.vt.xij.dis.illa ⁊.xxxiij.q.v.qō deo.vide.s. ista dictione habitus.

Qui nouiter baptisant debēt vti vestib⁹ albis.de ꝓsa.dis.iiij.post baptismū.⁊.c.accepistis.

Talis q̄s ꝓsumit qualē habitum portat.vt.ff.de iniurijs.l.apud labeonem.ff.si q̄s virginez.de sen.excō.li inder.li.vi.abbas in.c.si vo.el.ii.de senten.excō.⁊ in.c.in audiētia.eo.ti.⁊ in.c.ad apostolice.de ꝓuile.li.vi.⁊ l.ignorans.ff.locati.⁊.C.de adulte.

Non dr quē habere habituꝫ fidei sed ea que sunt fidei si nō inberet doctrine ecclesie sicut ineffabili rle⁊ diuine rle q̄ ꝓcedit ex vitate ꝑma in scripturis sanctis manifestata quia species habitus remanere non potest eo ꝙ formale obiectum fidei est veritas ꝑma.ꝑm ꝙ manifestatur in scripturis sanctis⁊ doctrina eccle

An iudei vel infideles sint cogendi portare habitū inter fideles.ꝑ quē habitū cognoscant esse infideles .et dicendū ꝙ cogendi sunt vt talez habitū continue deferant ꝙ manifeste ab aliis distingūtur.vt ex. de iudeis. c.in nonnullis.⁊ ibi abbas.

Item mulier non debet vti habitu viri.vt.xxx.dis. si q̄ mlier vbi etiā habet ꝙ in signū subiectionis debet mulier nutrire comam .

Iniuria dr fieri religioni si his q̄ non est de ea differt illi⁹ habitū.vide tex.⁊ ibi genze.in extuagan.io.xxii.q̄ incipit.sacrosancta.

An monachus fact⁹ epus retineat illum habitū cui⁹ ordinis erat antеq̄ haberet episcopatum.⁊ dicēdū ꝙ monachus factus epus nō abijcit habitum.sed retento habitu desu ꝑ ferat habitum in quo magis cōueniat eis inter quos est.vt extra.de vita ⁊ honestate cle.c.deus qui.

Utrum liceat christianis in aliq° casu sumere habitū infideliū. ⁊ dicemus ꝑm ṽṽ.q. posset hoc fieri ex rationabili causa. sicut btūs sebastian° q̄ sub clamide militari xp̄i militiam gerebat abscōditā. sed hoc intelligendū: nisi esset institutū aliq̄ determinatū signū ad cognoscendū ꝓfesso/res alicui° idolatrie: tunc enī nō licet. idē. ṽṽ. in sum. con. eo. ti. q. vi.

heremita Idest diuisus ⁊ separat° moꝛās ab aliis. vt tenet azo i sū ma. C. ō here. in ꝑn. ⁊ ō. herek. i ꝑn.

An vita heremitica sine solitaria sit ꝓfectioꝛ q̄ congregatio religionis vide scīm tho. scḋa scḋe. q. clxxviii.

Que sit actioꝛ vita an /ar. viii. vita heremitarū vel aliorum monachoꝝ. glo. xvi. q. i. qui vere.

heredes An teneātur adimplere pniaꝫ iniunctā illi cui succesſerūt si quib° fuit imposita in vita. nō adimpleuerūt. vide. j. pnia. ſ. q̄d autem ⁊. j. obligationes. ſ. ii.

An heredes isto crimine hereſis admittantur ad purgandū innocētiam defuncti. vel id q̄ ꝓ innocentia reputaꝝ vt est quelibet iusta defensio. vt puta ꝑceptio. vel q̄ fecit ignoranter vel seduct° vel q̄ fuit catholicus. vel ad aliā defensionē ꝓ innocētia ipsius defuncti. Nā eius factū ꝑt defendi q̄uis omni defensione excusari non possit. ff. ad. l. iulie ma. repetundarū. l. lege iulia. ſ. fi. ita tꝫ bal. in l. ii. C. q̄ testa. fa. pos. sꝫ in crimie hereſis difficilis innocentia posset ꝓba

ri. vt. ō. defunctus. ⁊ j. probatio.

Itē an heredes solūmodo exeiu danꝝ a iure ad ꝓbandū ꝓ mortuis ꝫ riū directū ei° q̄ ō ꝓbatū fuerat. secus aūt ꝓ modū indirectū. de quo vide. ō. filii. et. j. probatio.

Itē an heredes teneanꝝ de penitētia que nōdum fuit imposita ipsi hereꝛetico cui succesſerunt. vide. j. pnia.

An debeāt citari heredes quādo fit processus ꝓtra defunctos quibus succesſerūt ⁊ q̄liter fiat citatio. vide

An isto crimie trāſ /ō. citatio. eat execution in heredes hereticoꝝ vide. ō. execution.

Et an heredes admittātur ad defendendū hereticos quibus succesſe runt quo ad bona sibi relicta. vi. ō.

Nota q̄ qui est institut° /bona heres ab hereticō non ꝑt ꝓ heredi/tate agere. vt. C. de hereticis. cognouimus. in. c. vergentis. eo. ti. ex. ⁊ in c. si quis ep̄us. et in spe. in. scḋa parte ti. de actoꝛe. ṽ. itē q̄ est ab heretico.

honestas An in ꝑsona honesta agrauetur magis vel min° peccatū q̄ i ꝑsona inhonesta. vide. j. petm.

humilitas Non ꝑt esse vbi est ipocrisis. ō peni. dis. i. tacitnitas. vbi tex. q̄ sine humilitate non ꝫ speꝛare veniā. de quo vide. j. venia. ⁊. j. rede/

Humilitas enī ad sapi /entiā dispōit. vt ꝺ. puerbioꝝ. xj. vbi humilitas ibi ⁊ sapientia. vide. ō. di

Sine humilitate ne /sputare. mo ꝑt saluari. vt ꝑz matth. iij. ⁊ luce xviij. ⁊ nō nico. de lira. sup ꝑs. lxxx/

iij. ⁊ tho. i. i. q. clxi. ar. v. **Ideo prouiso solerter** circa eos q̄ petunt misericoꝛdiā sine humilitate ⁊ cū humilitas opponatur ſuꝑbie q̄ radix ⁊ mr̄ est oīm peccatoꝝ. vt ꝑz ꝑ grego. moꝛal. xxxi. ca. xxxvii. vnde ⁊ de peni. dis. i. c. ꝓnci piū. ad fi. idē gre. dicit: cōsideret homo elat° q̄d in terra mercat. si ꝑlatus angelus in celo in terrā ꝓsternitur

Humilit debem° ergo ꝓfiteri peccata ad hoc vt petōꝝ veniā ꝓsequamur. vt ex. de iureiuran. c. quāto: i fi. eū dicit ibi: tuū humiliter ꝓfiteri peccatū. tē. et. xxi. q. i. humilitatis.

Circa humilitatē egidi° de regimine ꝓncipū in. i. li. in. i. parte. xxv. ca. tractando de humilitate dicit: q̄ qui se despiciūt vel deiciūt vltra q̄ debeant: vt illi q̄ neqꝫ q̄runt honoꝛes: neq̄ q̄runt opa honoꝛe dignaq̄ nō est humilitas sꝫ magis est vilitatis ⁊ miſerie. erit ergo humilitas media inter ꝑsumptionē ⁊ pusillanimitatē

Uburſari. An peni/ i tentie pecuniarie debeāt imbursari vel in q̄b° debeāt expendi. vide. j. penitentia pecuniaria.

Incantatoꝛes ad malū esse non debent ⁊ ꝓfaciētes grauissime puniūt. vt. C. de male. ⁊ mathematici. l. i. ⁊. iij. neqꝫ ire debēt ad domū alterius: nec aliq̄s doꝫ eos vocare ad domū suā. vt in allegata. l. iij.

Incātatoꝛes sūt illi q̄ suā artē ṽ/bis pagūt. vt q̄a dicūt in suis ṽb fore supnaturalē q̄amodo ptātem ea que ipsi faciūt. vt. xxvi. q. iii. c. i.

Incātatoꝛes vl artes magice nō ꝑnt infirmis ꝓferre sanitatē. sꝫ sunt laquei diaboli. xxvi. q. vi. amoueāt

Incātatoꝛes sūt inimici xp̄i. xxvi

Incātationib° vti /q. v. ꝓuenit nō lꝫ sꝫ solū oꝛōne dñica ⁊ simbolo xxvi. q. v. non liceat.

An istis incātatoꝛib° ꝓfiscenꝝ eoꝝ bōa. ⁊ sint ꝑdita. vide. ō. ꝓfiscatio

De penis q̄ istis incātatoꝛibus infligunꝝ ꝑ iudices eccl̄iasticos tā de iur̄ cano. q̄ ō iur̄ ciuili. vi. ō. j. ō penis

Incontinēti. qñqꝫ ponit ꝑ triduo. l. fi. C. de erro. ad. qñqꝫ ꝑ biduo. l. iij. ſ. cū igit. ⁊ ibi bar. ō. vi ⁊ ar. l. cū speciāl. ⁊ ibi bal. in ꝑn. C. de iudi. ⁊ bal. in. l. fructº. ⁊ i. l. diuoꝛcio. ff. de solᵗ. qñqꝫ ponit ꝑ parū ante vl parū post. bar. in. l. si ita. ſ. i. ff. de nouati. ⁊ in. l. i. ff. de solᵗ. bal. in. l. i. C. ō ope. lib. qñqꝫ ponit si ꝓmo q̄s inꝛogatur. ⁊ deinde scribitur postea rñdetur. glo. sin. ⁊ bar. in. l. duos. ſ. duo. ff de duo. re. qñqꝫ ponit ꝑ ātēq̄ diuertaꝝ ad exneos actº. l. q̄ ait. ſ. ait. ff. de adul. l. cū antiq̄tas. ⁊ ibi bal. C. ō testa. l. i. ſ. si ita. ⁊ ibi doc. ff. ō v. ob. qñ qꝫ ponit ꝑ q̄tenº durat mādatū. l. iurisgentiū. ſ. si eū. ff. ō pac. aliqñ ponit ꝑ anteq̄ ꝛ̄ctus habeaꝝ ꝑ ꝓfecto. ꝑm bar. in. l. ꝓfectº. C. de fi. instru. itē qñqꝫ est in arbitrio iudicis. ꝑ ab. in. c. i. de mu. peti. ⁊ in. c. veniēs. el. i. ō testitē incōtinēti appellaꝝ. ꝺ ātēq̄ iuꝺx a quo recesserit a baneho. qñꝫ ponit anteq̄ testis loq̄tur cū partib°. glo. ⁊ doc. in. c. ꝑterea. de testi. cogen.

Jncõtinẽti quõ ponat. vide ſpe. ti. de appel. ſ. vj. poſt ꝓn. ⁊ bal. in. l. i. C. de edic. diui adri. tol. vbi ꝺr ꝙ ali qñ ponit ꝑ ąnqz dies. aliqñ ꝑ decez aliqñ ꝑ triduũ. aliqñ ꝑ duos mẽſes. ſed verꝰ eſt eſſe in arbitrio iudicis.

Jncõtinenti reuertens non ꝺr re ceſſiſſe. in ſpe. de ſala. ſ. iiij. v. i.

Jncõtinenti facta videnť ineſſe. ſpe. de poſiti. ſ. x. v. ſed poſt lit.

An hereticꝰ ą incõtinẽti reuertit ad fidẽ parcatur ei ad hoc vt euadat penã mortis. vide. j. pnia. ⁊. j. miſeri cordia. ⁊. j. rediens

Jndicare An quis teneat indi care inąſitoribus illos quos ſciuerit ſuſpectos de hereſi. et quã penam in curret ſi eos non indicauerit. vide. s accuſare. ⁊. s. fautores.

Jndicia. Ex quibꝰ indiciꝭs de tegitur erroꝛ. vt ꝑ hoc ąs cenſeat he reticus. vide. s. detegitur.

Jndiciũ ꝺr minꝰ ꝙ ſemiplena ꝓba tio. ange. in auť. de nupti. ſ. ſi vo vſu fructus. colť. iiij. l. cũ ꝓbatio. ff. de ꝓ bati. vnde indiciũ nõ ſufficit ad iura mentum in ſupplementũ ꝓbationis bal. ⁊ docto. in. l. bone fidei. ij. col. C de re. credi. ąa minus valet. vt. s. ni/ ſi in caſu legis. ſi duo. v. multũ. de iu reiuran. vbi facit ſemiplenã ꝓbatio/ nem. ąa ſufficit ad iuramẽtũ in ſup/ plementũ ꝓbationis. ſcõm bar. in. l. admonẽdi. x. colť. ff. eo. ti. vide bal. in l. nõ hoc. vnde cog. an indiciuz ſit ſe miplena probatio.

Jndiciuz eſt triplex. ſimplex. vr/

gens. et indubitatũ. io. an. in additi. ſpe. de noto. cri. ſ. vt autẽ. et bar. in. l. fi. ff. de ql. et anto. de cana. in tracta tu tormentorum. iiij. q.

Nota ꝙ ſeptẽ ſunt indicia mẽtis ⁊ animi ꝑ que ꝑt cognoſci de mente alieui⁹que notanť. in. l. ſi ſeruꝰ pluri/ um. ſ. fi. ff. de lega. i.

Per circũſtantias ⁊ indicia opoꝛ tet ꝺ animo indicari. facit qꝺ nõ. C ad. l. cornel. de ſic. l. i. ⁊ ꝓſtat ꝓſum/ ptiones ꝓſumptionib⁹ ꝓtrariſ qñq tolli. vt ꝺ elec. cũ inter. in glo. hec cõ currũt. de ꝓſump. lras. in glo. antepe nulti. io. an. in addi. ad ſpe. in Rota ꝺ

Vtrũ interrogatꝰ vel /iniuriſ ſua ſpõte dicẽs faciat indiciũ ꝓ ſoci um. ⁊ dicendũ ꝙ nõ. vt nõt bar. in. l i. ſ. ſeruꝰ. ff. de queſ. maxime cũ oĩe indiciuz debeat ꝓbari ꝑ duos teſtes. vt ꝑ glo. et doc. in. l. fi. C. fa. hereſ. ⁊ per bar. in. l. fi. in antepenul. q. ff. de queſ. ꝑ ange. in. l. fi. ff. ꝙ metꝰ cau. ꝑ bal. in. l. qui proponebať. ff. de leg. ij vnde licet vnus teſtis quando depo nit directe ſuper ipſo facto principa li. puta ąa vidit cõmitti ipſum male ficium faciat indiciuz ſi eſt omni ex ceptione maioꝛ. vt nõ. in. l. ſi quis. C ad. l. iulie maieſ. bar. in. l. fi. ff. ad. l. corne. de ſic. et bal. in. l. fi. C. fa. hec. ſali. in. l. fi. C. de queſ. nõ. bar. ⁊ an/ ge. in. l. i. ff. de fu. tñ ſupradictꝰ ſocius exquo confeſſus eſt crimẽ ſuũ eſt in famis infamia facti ſaltẽ. ideo nõ eſt teſtis omni exceptiõe maioꝛ ąa vilis et infamis nõ facit indicium aliquo modo. ita ꝺicit bar. in. l. i. ſ. idẽ corne

lio. ꝑ illũ tex. ff. de queſti. ⁊ bal. in. c. i. ſ. ſacramentũ. de ꝓſue. recti feudi. ꝺ vſi. feu. dicit ꝙ illꝺ qꝺ ꝺr vnũ teſtem facere indiciũ debet intelligi ſi eſt vi/ te ꝓbate vel bone opinionis nec po teſt haberi ſuſpectꝰ familiaritate. vel fama mala. vť alia cauſa arbitrio in dicis. ⁊ ideo ſm eũ infamia facti nõ eſt idoneꝰ teſtis. vt nõ. etiã ipſe bal. in l. fi. C. de requi. reis. ꝑ nõ. ibi ꝑ glo. et ąd ſit indiciũ ⁊ quõ ꝓbatur ⁊ in qui bꝰ fallit. vide. j. iſta lra. ſ. anꝓfeſſio ſo ci. ⁊ vide in ſum. ange. ꝓfeſſio deli/ cti. ⁊ in dictione indicium. per totuz

Jndicia cãs decidũt. bal. in. l. vo luntatis. C. de fideicõmiſ.

Nõ ꝙ indiciũ graue eąparať pre ſumptioni iuris. ex. in. l. metũ. C. de dolo. bal. in. l. non hoc. vnde cog.

Jndiciũ ꝺr ſufficies. id eſt a iure appbatũ nõ aũt ꝙ aim iudicis aliq/ liter moueat. bal. in. l. cũ circa. C. de

An indicia i gñali in /iure do. ąſitione ſufficiant in ſpeciali. bar. in l. fi. in fi. C. de ąſtionibus.

Jndiciũ ꝺz ꝓbari ꝑ duos teſtes. glo. et bar. ⁊ bal. ⁊ doct. in. l. fi. ff. de queſ. glo. in. l. ꝓponebať. de le. ij. In nocẽ. i. c. ſicut. de ſimo. anto. de cana. in tractatu tormentorũ. x). q. in ꝓn. qꝺ intellge ſi duo teſtes directe non ꝓbent ſuper crimine ſed ſup inditio/ ne criminis. ſm bal. in conſi. in chri/ ſti noie amen. an mandatarius. ⁊. j. Jtem verũ etiã in ſtatuto loquente de indiciꝭs. ſcõm ange. in auť. de te/

Jndicia hereť de /ſta. impfec. bent plene ꝓbari. imo. in. c. ſicut. de ſimo. i. ꝑ duos teſtes ꝑ notata. in l. fi. C. fa. ber. vť ꝑ vnũ qui de verita te deponat. ſi tamẽ rite ſit ⁊ legittime examinatꝰ. ſcõm bal. in marga. v. in dicia. v. ij. ⁊. s. eo.

An i occultis aliq indicia appa/ rent ąd ſit fiendũ. vide. j. denũciatio ⁊. j. ꝓcedere. ⁊. s. detegitur. ⁊. j. mo/ nitio. ⁊. j. procedere.

Que indicia ſufficiãt ad torturã relinquit arbitrio iudicis. bar. i. l. fi. ff. de queſ. ꝑ. l. milites. ſ. oportet. eo. ti. ⁊. l. de minore. ſ. tormẽta. eo. ti. bal. in. c. i. vij. col. de pa. tenẽ. anto. de ca naria. in tractatu tormẽtorꝫ. vj. q. vi/

An ⁊ qñ vnicuz /de. j. tortura: indiciũ ſufficit ad torturã. bar. in. l. fi. et bar. in. l. fi. ff. de queſti. ⁊ in. l. i. ſ. ſi occiſorum. ff. ad ſille. et bal. in. l. ꝓgruit. ff. de offi. preſi. ⁊ in. l. i. C. de ſum. tri. et ex. in. l. fi. C. de queſ. ⁊ an ge. are. i tractatu malefician. v. ꝙ fa ma. item bal. in addi. ſpe. de ſentẽ. v. tortura. ꝙ ſic ſufficit ſi tale indicium eſt indubitatum.

An ꝓfeſſio ſocij eris faciat indici um ꝓ ſociũ eris. ⁊ bar. in. l. i. ſ. ſi fuꝰ ff. de ąſt. ⁊ ange. are. in tractatu ma/ lefici. v. ꝙ fama. tenẽt ꝙ nõ. ſz ꝓ viũ nõ. ꝑ ex. et doc. poſt glo. in. l. fi. C. ꝺ acen. ⁊ ange. in. l. et ſi certꝰ. ff. ad ſill. et pau. de caſ. ꝓſi. exc. et. excij. ꝙ torąti ꝑt ex dicto reie. ⁊ ſocij crimis

Sz an ꝓfeſſio ex indicialis ſit ſuf ficiens indiciũ ad torturã. et dicẽdũ ꝙ ſic. bar. i. l. capite ąnto. ff. ꝺ adul.

An teſtimoniũ de auditu propo ſeu alieno faciat indicium ſeu ꝑſum